

**Øyer
kommune**

Lev i Øyer !

Økonomiplan 2019-2022

Årsbudsjett 2019

*Offentlig høring:
14. november –
28. november 2018*

*FSK-sak 105/18
13. november 2018*

FORMANNSKAPETS INNSTILLING SAK 105/18

Formannskapet vedtok i sak 105/18 å legge rådmannens framlagte budsjett ut på offentlig høring med følgende endringer:

1. Generelt:

Gjenta de politiske føringene som har vært gitt de to siste årene:

- a. Politiske retningslinjer drift og investeringer i 2019: Vedtatte budsjetttrammer skal overholdes både på drift og investeringer.
 - b. Eventuelle endringer i driften som ikke kan tas som budsjettjustering innenfor rammen til sektorene eller innenfor samlet budsjetttramme for kommunen, skal bringes frem til politisk beslutning så snart som mulig etter at saken blir kjent for administrasjonen. Saken legges frem som forberedt sak om budsjettjustering av vedtatt budsjett.
 - c. Investeringene skal følge vedtatte budsjetttrammer – ved anbud eller andre signaler om at investeringsrammen ikke kan overholdes – skal dette legges fram for politisk beslutning før investeringen foretas/settes i gang.
2. Slette avsetning i investeringsbudsjettet til Tretten renseanlegg 30 millioner kr, fordi denne saken fortsatt er under utredning og investeringsbehovet er usikkert.
 3. Kommunestyret ber at det spørres om en gjennomgang av frivillighetsentralen. Det ønskes herunder å se på brukertilfredshet og drift.
 4. Kreftkoordinator økes med kr 150 000
 5. Vedlikeholdskostnader reduseres med kr 150 000
 6. Forskuttering klubbhus ØTI kr 2,2 millioner
Tas fra disposisjonsfond (det forutsettes fullfinansiering).
 7. Tilskudd klubbhus ØTI kr 0,5 millioner
Motregnes utestående tilskudd til kunstgressbane kr 0,3 millioner
Disposisjonsfond for større idrettsarrangement i Hafjell kr 0,2 millioner
 8. Økning dirigent i Kulturskolen fra kr 75 000 til kr 90 000.
Rådmannen finner dekning i budsjettet for økningen.
 9. Engangstilskudd til orgel Øyer kirke på kr 1 million tas ut.

Innhold

FORMANNSKAPETS INNSTILLING SAK 105/18	3
Innhold	4
INNLEDNING	6
SAMMENDRAG AV ØKONOMISKE NØKKELTALL	10
BUDSJETTSKJEMA 1A og 1B	10
FRIE INNTEKTER	12
FORDELING AV NETTO DRIFTSRAMMER I ØKONOMIPLANPERIODEN	12
HOVEDOVERSIKT DRIFT	13
INVESTERINGER	14
Budsjettskjema 2A og 2B	14
Investerings tiltak i økonomiplanperioden	16
FINANSIERING AV INVESTERINGER	20
EIENDOMSSKATT	20
NÆRINGSFOND	20
STATUS	21
ØKONOMI	21
Oversikt over netto driftsresultat	21
Lånegjeld	21
Utvikling av lånegjeld	21
Regnskapsføring av pensjon	21
DEMOGRAFI	22
Helsetilstanden i befolkningen	23
LIKESTILLING	24
INTEGRERING	24
BEREDSKAP	24
PLANOPPGAVER I ØKONOMIPLANPERIODEN	25
ØKONOMISKE HANDLINGSREGLER	26
HANDLINGSREGEL 1: 1,75 % NETTO DRIFTSRESULTAT	26
HANDLINGSREGEL 2: DISPOSISJONSFOND 10 % AV DRIFTSINNTEKTER	26
HANDLINGSREGEL 3: KORRIGERT GJELD < 80 % AV DRIFTSINNTEKTER	27
HANDLINGSREGEL 4: NYE LÅNEOPPTAK > 75 % AV ÅRLIGE AVDRAG (KORRIGERT GJELD)	27
KONSEKVENSER AV ØKONOMIPLAN OG ÅRSBUDSJETT 2019	28
Innsparingstiltak	28
Kommentarer til innsparingstiltakene	28
TILTAK SOM ØKER DRIFTSUTGIFTENE	29
Kommentarer til tiltak som øker driftsutgifter	29
MÅL	31
HOVEDUTFORDRINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN	31
Skape forståelse for at aktiviteten i tjenesteytingen er tilpasset budsjetttrammene	31
Netto driftsresultat – økt handlingsrom	31
Nye oppgaver, mindre penger – krav om innovasjon	31
Forbedre integreringsarbeidet av bosatte flyktninger	32
Boligpolitikk	32
Legge til rette for positiv samfunnsutvikling og øke folketallet	32
Legge til rette for frivillig innsats som supplement til det offentlige hjelpeapparatet	33
Gi tydelig og rett informasjon ut til kommunen sine innbyggere	33
Fokus på nærværarbeid	34
Rekruttere og beholde kompetanse	34
RESULTAT OG KVALITETSMÅL	35
MÅLEOMRÅDE	35
OVERORDNA STYRINGSKART FOR TJENESTEENHETENE	36

Sentraladministrasjonen	36
Skatt og innfordring.....	36
Barnehagene – Felles for Vidarheim og Mosjordet.....	37
Aurvoll skole	37
Solvang skole	38
Øyer Ungdomsskole	38
Helse og familie	39
Institusjonstjenester.....	39
Hjemmebaserte tjenester	40
Miljøterapitjenester	40
Kultur og Service.....	41
Tekniske Tjenester.....	41
HVORDAN NÅ MÅLENE?.....	42
GJENNOMFØRING AV BRUKER- OG MEDARBEIDERUNDERSØKELSER.....	42
RESSURSBRUK.....	43
PRIORITERING.....	43
DEKNINGSGRAD	44
PRODUKTIVITET	45
TALLDELEN – MED EN DEL DETALJERINGER.....	46
BUDSJETTSKJEMA 1A og 1B – DRIFT.....	46
BUDSJETTSKJEMA 2A og 2B – INVESTERING	48
HOVEDOVERSIKT DRIFT ØKONOMIPLAN 2019-2022	50
SENTRALADMINISTASJON	51
INTERKOMMUNALE TJENESTER	51
FELLESUTGIFTER	52
FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE.....	52
FELLESUTGIFTER BARNEHAGE.....	53
MOSJORDET BARNEHAGE	53
VIDARHEIM BARNEHAGE.....	54
AURVOLL SKOLE.....	54
SOLVANG SKOLE	55
ØYER UNGDOMSSKOLE	55
HELSE OG FAMILIE	56
FELLESTJENESTER HELSE OG OMSORG	56
INSTITUSJONSTJENESTER	57
HJEMMEBASERTE TJENESTER.....	57
MILJØTERAPITJENESTER.....	58
KULTUR OG SERVICE.....	58
TEKNISKE TJENESTER	59
FRIE INNTEKTER	59
FINANS.....	60
Rentekostnader	60
Finansinntekter/-disposisjoner	60
Lånevdrag	60
INVESTERINGER.....	61
FINANSIERING AV INVESTERINGER	62

INNLEDNING

Kommunestyret skal en gang i året vedta en rullering av økonomiplanen. Den skal omfatte minst de fire neste budsjettårene. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunen sin virksomhet. Det er et krav at årsbudsjettet skal være i balanse. Den skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i økonomiplanperioden. Kommunestyret skal innen årsskifte vedta et budsjett for kommende kalenderår. I tillegg til drift i egen regi, inkluderer Øyer kommune sitt budsjett og utgifter til drift som skjer i regi av andre. Dette gjelder interkommunalt samarbeid etter § 27 i kommuneloven og annen interkommunalt samarbeid.

Første året i økonomiplanen er årsbudsjett for 2019. Økonomiplanen blir revidert i tråd med de forutsetningene og vedtak som er gjort. Årene 2020–2022 blir justert i tråd med årsbudsjettet for 2019. Økonomiplanen er utarbeidet i faste 2019-kroner. Dette innebærer at inntekter og/eller utgifter som er faste i planperioden, for eksempel avdrag på lån, sannsynlig vil ha mindre verdi i 2021 enn i 2018.

I Øyer har vi valgt å behandle økonomiplanen og kommende års budsjett samtidig. Kommunen sin viktigste oppgave er å levere gode tjenester til sine innbyggere og legge til rette for bærekraftig aktivitet som gir vekst. Hvilke tjenester kommunen leverer blir bestemt i stor grad av nasjonale prioriteringer, men handler og om lokale politiske prioriteringer. Kommunen sin oppgave blir å dimensjonere tjenestetilbudet ut fra innbyggernes behov og ut fra kommunen sin til enhver tid økonomiske ramme.

Administrasjonen har utarbeidet en fornyet mal for økonomiplanen for perioden 2019 - 2022. Vi ønsker å legge større vekt på de økonomiske dimensjonene, legge inn styringskart for hver tjeneste-enhet. Målsettingen er å gi leserne en god oversikt over den økonomiske situasjonen, samt tydelige mål for arbeidet som skal gjennomføres i kommunen vår.

Økonomiplanen er bygget opp rundt ny organisering, der budsjettene til hver tjeneste-enhet kommer fram og ikke på sektornivå som tidligere. Dette kan sjølsagt skape litt utfordringer det første år med sammenligninger osv. Videre så har vi lagt tjenesteomtalene fra tjeneste-enheten som et eget vedlegg til økonomiplanen. I tillegg kommer styringskort for hver enkelt tjeneste-enhet inn i økonomiplanen. Dette er måleindikatorer på et prioritert utvalg. For å følge opp resultatmålene har vi laget nytt styringssystem for Øyer. Dette ble sluttbehandlet i kommunestyret i oktober 2018. For ordens skyld så tar vi sikte på å slutføre arbeidet med helhetlig internkontroll tidlig i 2019.

Kommuneøkonomien oppfattes generelt som stram, men det er riktig å si at Øyer kommer godt ut av det i 2019. Vi var den kommunen i Oppland som fikk størst økning på rammetilskuddet og totalt ligger vi på delt 9. plass i landet. Økningen skyldes i stor grad økt innbyggertilskudd og økt utgiftsutjevning, men vi fikk også økt skjønntilskudd. I tillegg legges det opp til en vekst i skatteinntekten. Pr. dato er denne god i Øyer, men dette kan svinge en god del.

Som nevnt over så har vi endra økonomiplanoppsettet i tråd med ny organisering. Omorganiseringen medfører mindre folk rundt rådmannsnivået. Rådmannen og de to kommunalsjefene har fordelt ansvaret mellom seg og Annikken Borgestrand følger opp skoler og barnehager, mens Frode

Fossbakken følger opp Helse og omsorg. De resterende følger rådmannen opp. Denne fordelingen forutsetter et tett og godt samarbeid på rådmannsnivået.

Alle målsettingene våre har en forankring i Kommuneplanens samfunnsdel. Vi har lagt om litt på ikke ta inn de store og lite konkrete målsettingene fra denne, men heller lage resultatmål. I 2019 vil vi gjennomføre en evaluering av de målene som er satt i planen. Dette er vanlig å gjøre etter 4 år.

På barnehageområdet har vi styrket budsjettet på grunn av ny nasjonal bemanningsnorm. Videre har vi styrket budsjettet med tanke på flere inntaksplasser. Disse økningene vil automatisk medføre økte overføringer til private barnehager.

Grunnskolen er stort sett uendret. Vi har tatt inn litt fra alle for å saldere budsjettet til slutt. I 2019 vil vi ha fokus på spesialundervisning i Øyer – dette gjelder både barnehager og skoler. Vi ligger noe høyt på dette området. Videre må vi utarbeide en ny ressursmodell som fordeler ressursene mellom skolene fra ett skoleår til et annet. Det er for store endringer i elevtall for at vi kan fortsette med en statisk modell. Vi må også få en mer konkret definisjon av 2-lærer modellen. Her ser vi at vi tilfører 7 delingstimer til hver klasse i kommunen uavhengig av størrelsen på klassene. Dette kan være med på å forsterke en eventuell skjevhet i ressursfordelingen. Det er all grunn til å gi heder til grunnskolen i Øyer. Hvert år ligger den høyt på Kommunebarmometeret og nå sist klatret de til og med opp på pallen.

Øyer kommune vil om få år oppleve en sterk økning i innbyggere i alderen 70 år og oppover. Dette betyr et større press på tjenestetilbudet og økonomien i kommunen. Pr. dato har vi for stort press på hjemmebaserte tjenester og samtidig har vi for stort press på institusjonstjenester. Dette er en uheldig situasjon fordi gode og forebyggende tjenester innen de hjemmebaserte tjenestene skal demme opp for presset på institusjonstjenestene. Vi har derfor, i samarbeid med tjenestelederne, lagt inn en sterk økning for å prøve å få til en endring. Vi har snakket om problematikken så lenge, så det er på tide å prøve ut og finne løsninger. Det betyr for vår del et større fokus på hjemmebaserte tjenester, men det betyr også 4 flere langtidsplasser for å unngå ytterligere kø på institusjonsplasser. Vi har videre lagt inn en økning på Miljøterapi på grunn av ressurskrevende brukere. Dette er omtalt i kvartalsrapporteringene i 2018.

Innenfor Helse og Familie så mister vi nesten 7 millioner kroner i integreringstilskudd i 2019, i forhold til justert budsjett 2018. På den andre siden så bygger vi ned bofellesskapet for mindreårige flyktinger. Dette henger sammen med at samtlige beboere er over 18 år. Vi må likevel påregne en del kostnader på rettighetstjenester til beboerne. Også her er det lagt inn en styrking på grunn av ressurskrevende brukere.

Gjennom omorganiseringen så slo vi sammen Kultur og HR. Kultur og Service får økninger på noen områder. Vi har et aktivt avvik på arkivtjenestene våre som strekker seg noen år tilbake. Vi må foreta noe for å tette avviket for å unngå nye avvik. Av den grunn har vi lagt inn en ny stilling for å styrke arkiv, men også andre oppgaver innen tjenesteenheten.

Kommuneplanens samfunnsdel sier noe om våre ambisjoner om økt innbyggertall. Vi vet at tilbud til barn og unge er viktige, men også opplevelsesmuligheter for andre. Vi har derfor styrket innkjøpsbudsjettet til biblioteket, vi har styrket kulturskolen på grunn av veldig stor pågang til korpsunder-

visning og vi ønsker å gi kulturskolen mulighet for å utvikle musikalprosjektet sitt. I mange år har ildsjeler arbeidet for å få nytt orgel i kirka. Innsatsen har vært formidabel og de har klart å samle inn mer midler til formålet enn mange andre. Rådmannen finner det derfor riktig å bevilge 1 million kroner til formålet for å få dette prosjektet i havn.

Det er mindre endringer innenfor Tekniske tjenester. Ut fra økonomiplanen for 2018-2021 så styrkes vedlikehold av kommunale eiendommer. Rådmannen vil gi avdelingen for Bolig og eiendom i oppgave å lage en liste over 20 prioriterte kommunale eiendommer som kan selges. Disse eiendommen vil eventuelt bli solgt når vi har fått på plass avtale med private aktører om uteleieboliger. Pr. dato har vi en aktør som har sendt inn søknad til Husbanken. Dette prosjektet er i samsvar med de antall eiendommene som rådmannen vil foreslå solgt.

I 2019 vil vi ha fullt fokus på kommunedelplanen for Øyer Sør. Vi må være forsiktige med å ta inn flere planoppgaver for at vi skal sikre en tilfredsstillende framdrift. Med en god progresjon i 2019 er det mulig å få til et endelig vedtak i 2020. Dette betinger imidlertid at det blir lagt inn kostnader i økonomiplanen på kjøp av enkelte tjenester knyttet til planen. Dette kommer opp som egen sak før nyttår.

Vi har noe usikkerhet ennå med Trodalen. Vi har tilkjennegitt tidligere et stor investeringsbehov for å realisere trinn 2 og 3. For ikke så lenge siden fikk vi en rapport om flomsikring av området. Bare dette tiltaket vil føre til en merkostnad i størrelsesorden 15-20 millioner kroner. Denne saken er så omfattende at den vil bli lagt fram som egen sak for kommunestyret før nyttår.

Vi har et omfattende samarbeid, særlig med Gausdal og Lillehammer, på en del områder. De mest kostnadskrevene er Helseregion Sør Gudbrandsdal-samarbeidet (HSG) og brannsamarbeidet. Kostnadsøkningen totalt for 2019 er vel 2 millioner kroner og skyldes i stor grad HSG.

Vi har det siste året erfart at vi får pasienter utskrevet fra sykehuset langt tidligere enn før. Dette medfører at vi må ta hånd om sykere pasienter og vi må styrke kompetansen. I noen tilfeller må vi betale for pasienter fordi vi ikke klarer å ta imot dem på gitte tidspunkt. Nå står psykiatrien for tur. Vi må påregne å motta utskrivingsklare pasienter på dette området også. Dette krever økt bemanning og høyere kompetansekrav.

Andel Institusjonspasienter med demens vokser. Utfordringene for en liten kommune er utagerende demenspasienter. Dette krever langt høyere bemanningsnorm og det er dyre plasser å drive. Vi ser også at vi har en del ressurskrevende brukere som vi må kjøpe tjenester fra private aktører. Når jeg nevner disse forholdene så er det fordi jeg ønsker å få utredet mulighetene for et interkommunalt samarbeid for slike pasientgrupper. Vi må rigge tjenestene som blir veldig kostbare fordi det gjelder få pasienter. Med flere kommuner med på laget vil dette medføre besparelser, bedre faglig miljø og vi blir forutsigbare på tjenestetilbudet.

Årsbudsjettet og økonomiplanen er bygget opp rundt en lojalitet overfor handlingsreglene som ble vedtatt i fjor. I tillegg ønsker rådmannen å etablere et disposisjonsfond til pensjon. Ut fra prognosene vil premieavviket vokse sterkt framover, og da er det viktig at midlene ikke legges i drift, men settes på et fond. Pensjonsetterslepet må vi uansett betale likevel.

Investeringsplan 2019-2022 er i all hovedsak en videreføring av gjeldende økonomiplan, der vi har hatt fokus på å holde nye låneopptak innenfor 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld). Det er lagt inn oppgraderingstiltak for en del kommunale bygg i 2019, som solavskjermingstiltak, SD-anlegg, asfaltering ved inngang m.v. For asfaltering av kommunale veger foreslås et noe større beløp annethvert år i planperioden, for å kunne gjennomføre tiltak som også vil gi positivt effekt på det kommunale driftsbudsjettet for veg.

Innenfor investeringer på sjølkostområdet vann og avløp er det flere større tiltak som beskrives i økonomiplanen. Avløpshåndtering/oppgradering av Tretten renseanlegg ligger inne i investeringsoversikten, her vil det bli lagt fram egen sak for kommunestyret i løpet av 2019.

Rente- og avdragsbelastning i planperioden øker, både som følge av nye låneopptak og rentenivå. Vi har valgt å justere opp anslag på flytende rente i planperioden, i henhold til Kommunalbankens anbefalinger for budsjettrenter. Følgende rentenivå er lagt inn for lån med flytende rente i perioden: 2019: 2,0 %, 2020: 2,5 %, 2021: 2,9 % og 2022: 2,8 %.

Rådmannen må erkjenne at budsjettprosessen ble mer utfordrende enn først antatt da vi fikk statsbudsjettet. Jeg føler likevel at vi har hatt en god prosess og et godt samarbeid med tjenestelederne. Budsjettet som legges fram gir muligheter for svært gode kommunale tjenester. Fokuset på gevinstrealisering er større enn tidligere og vi har foretatt noen justeringer som et resultat av dette. Samtidig har vi lagt inn gevinstrealiseringskrav på et par områder, og i tillegg blir alle tjenesteenhetene pålagt å gjennomføre ett innovasjonstiltak i 2019.

Jeg vil takke alle for gode bidrag i en svært hektisk periode.

Øyer, oktober 2019

Ådne Bakke, rådmann

SAMMENDRAG AV ØKONOMISKE NØKKELTALL

BUDSJETTSKJEMA 1A og 1B

Kommunestyret skal en gang i året vedta økonomiplan, jamfør kommuneloven §44. Kommunestyret skal sjøl vedta driftsbudsjettet sett opp i henhold til budsjettskjema 1A. Budsjettvedtaket skal gi en nettobevilgning pr. tjenesteenhet i driftsbudsjettet, også kalla budsjettskjema 1B.

Budsjettskjema 1A - Drift	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-146 400	-137 840	-140 355
Ordinært rammetilskudd	-151 200	-141 660	-132 080
Skatt på eiendom	-36 500	-33 100	-26 249
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	-15 393	-18 220	-24 251
SUM FRIE INNTEKTER	-349 493	-330 820	-322 935
Renteinntekter og utbytte	-10 247	-10 427	-11 337
Renteutgifter og andre finansutgifter	15 300	13 350	12 952
Avdrag på lån	25 500	24 600	24 095
NETTO FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER	30 553	27 523	25 710
Til dekning av tidligere regnskapsmessig merforb.	-	-	-
Til ubundne avsetninger	8 911	9 217	5 027
Til bundne avsetninger	-	-	-
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-1 500	-500	-930
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-
NETTO AVSETNINGER	7 411	8 717	4 097
Overført til Investeringsbudsjettet	2 000	1 800	450
Til fordeling drift	-310 404	-292 780	-292 677
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	310 404	292 780	286 074
REGNSKAPSMESSIG MERFORBRUK/MINDREFORBRUK	-	-	-6 603

Økonomiplan 2019-2022 – Årsbudsjett 2019

Budsjettskjema 1B - Drift	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Sentraladministrasjonen	10 656	17 996	17 019
Interkommunalt samarbeid	17 570	-	-
Fellesutgifter	12 286	15 456	3 199
Fellesutgifter grunnskole	3 725	89 757	85 774
Fellesutgifter barnehage	21 939		
Mosjordet barnehage	6 232		
Vidarheim barnehage	10 707		
Aurvoll skole	10 678		
Solvang skole	20 459		
Øyer ungdomsskole	19 508		
Helse og familie	55 305	48 632	54 700
Stabstjenester helse og omsorg	3 549	92 126	98 116
Institusjonstjenester	34 908		
Hjemmebaserte tjenester	21 556		
Miljøterapi tjenester	30 595		
Kultur og service	16 289	10 149	9 467
Tekniske tjenester	27 541	30 864	32 045
SUM FORDELT TIL DRIFT	323 503	304 980	300 320
Sum fordelt til drift jfr. Budsjettskjema 1A	310 404	292 780	286 074
Differanse	13 099	12 200	14 246
<i>Forklaring på differansen:</i>			
Skatt og finans		-	-3 927
Investeringer (kalkulatoriske renter og avskrivninger)	-13 100	-12 200	-10 318
Differanse etter avviksforklaring	-	-	-

FRIE INNTEKTER

	2019	2020	2021	2022
Sum frie disponible inntekter	-349 493	-351 066	-353 438	-355 700

FORDELING AV NETTO DRIFTSRAMMER I ØKONOMIPLANPERIODEN

	2019	2020	2021	2022
Sentraladministrasjonen	10 656	10 506	10 656	10 506
Interkommunalt samarbeid	17 570	17 570	17 570	17 570
Fellesutgifter	12 286	12 286	12 286	12 266
Fellesutgifter grunnskole	3 725	3 725	3 725	3 725
Fellesutgifter barnehage	21 939	21 939	22 723	22 723
Mosjordet barnehage	6 232	6 232	6 232	6 232
Vidarheim barnehage	10 707	10 707	10 707	10 707
Aurvoll skole	10 678	10 028	10 068	10 028
Solvang skole	20 459	19 909	19 909	19 909
Øyer ungdomsskole	19 508	19 208	19 208	19 208
Helse og familie	55 305	55 880	55 880	55 880
Stabstjenester helse og omsorg	3 549	3 549	3 549	3 549
Institusjonstjenester	34 908	34 908	34 908	34 908
Hjemmebaserte tjenester	21 556	21 556	21 556	21 556
Miljøterapi tjenester	30 595	30 595	30 595	30 595
Kultur og service	16 289	15 259	15 289	15 259
Tekniske tjenester	27 541	27 791	27 691	27 991
Investeringer	-13 100	-14 400	-15 800	-15 900
SUM NETTO DRIFTSRAMME	310 403	307 248	306 752	306 712

HOVEDOVERSIKT DRIFT

Kommunestyret vedtok ved revisjon av Øyer kommunes økonomireglement 2018 at det gjennom hovedoversikt drift skal gis en oversikt over av alle inntekter og utgifter i driftsbudsjettet, med forventa brutto og netto driftsresultat.

Økonomisk oversikt - Drift	
Tall i 1000 kroner	Budsjett 2019
DRIFTSINNTEKTER	
Brukerbetalinger	-13 302
Andre salgs- og leieinntekter	-81 089
Overføringer med krav til motytelse	-41 889
Rammetilskudd	-151 198
Andre statlige overføringer	-15 478
Inntekts- og formuesskatt	-146 402
Eiendomsskatt	-6 500
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	-30 000
Andre direkte og indirekte skatter	-130
Sum driftsinntekter	-485 988
DRIFTSUTGIFTER	
Lønnsutgifter	221 641
Sosiale utgifter	64 862
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.	79 580
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.	72 392
Overføringer	20 102
Fordelte utgifter	-6 215
Sum driftsutgifter	452 362
Brutto driftsresultat	-33 626
EKSTERNE FINANSINNTEKTER	
Renteinntekter og utbytte	-11 697
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0
Mottatte avdrag på lån	0
Sum eksterne finansinntekter	-11 697
EKSTERNE FINANSUTGIFTER	
Renteutgifter og låneomkostninger	15 225
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0
Avdrag på lån	25 500
Utlån	
Sum eksterne finansutgifter	40 725
Resultat eksterne finanstransaksjoner	29 028
Netto driftsresultat	-4 598
BRUK AV AVSETNINGER	
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 500
Bruk av bundne fond	-5 600
Sum bruk av avsetninger	-7 100
AVSETNINGER	
Overført til investeringsregnskapet	2 000
Avsatt til dekning av tidligere års r.messige merforbruk	0
Avsatt til disposisjonsfond	8 911
Avsatt til bundne fond	787
Sum avsetninger	11 698
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0

INVESTERINGER

Budsjettskjema 2A og 2B

Kommunestyret skal sjøl vedta investeringsbudsjettet satt opp i henhold til budsjettskjema 2A.

Budsjettvedtaket skal gi en bruttobevilgning pr. investeringsprosjekt, også kalla budsjettskjema 2B.

Budsjettskjema 2A - Investering	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Finansieringsbehov:			
Investeringer i anleggsmidler	78 480	36 230	25 702
Utlån og forskutteringer	10 000	10 000	10 183
Kjøp av akjer og andeler	1 050	-	1 008
Avdrag på lån	1 600	1 000	3 947
Dekning av tidligere års udekket	-	-	7 033
Avsetninger	-	-	3 371
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	91 130	47 230	51 244
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	-59 480	-30 821	-24 095
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 400	-5 750	-10 863
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 150	-3 859	-2 206
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-1 600	-1 000	-11 410
Andre inntekter	-19 500	-3 000	-539
SUM EKSTERN FINANSIERING	-89 130	-44 430	-49 113
Overført fra drift	-2 000	-1 800	-450
Bruk av avsetninger	-	-1 000	-1 681
SUM FINANSIERING	-91 130	-47 230	-51 244
UDEKKET/UDISPONERT	-	-	-

Budsjettskjema 2B - Investering	Budsjett 2019
3-1 IKT-prosjekt	1 300
Kjøp av IKT-utstyr	500
Velferdsteknologi	500
Øyer og Tretten kirke - vanntåkeanlegg, forprosjekt	50
Tretten idrettshall - oppgradering	300
Bakketun bofellesskap	680
Øyer helsehus - trapp og takoverbygg	500
Kantine Bakketun - oppgradering	200
Vidarheim barnehage - gesims	500
SD-anlegg skole og barnehage	900
Solvang og Øyer ungdomsskole - solskjerming	200
Øyer ungdomsskole - asfaltering ved inngang	300
Kontorbygg Tretten - ombygging	1 000
Tingberg: Kommunestyresal og møterom	500
Øyer samfunnshus - bytte av heis	800
Utfasing oljefyr	800
Skriua - støyskjerming	2 300
Asfaltering kommunale veier	2 500
Flomsikring og rydding bekker	400
Trodal boligfelt - trinn 2	10 000
INVESTERINGER BYGG OG ANLEGG	24 230
Brattbakken industriområde	700
Rehabiliteringsnett Øvregate	4 000
Avløpshåndtering/Tretten renseanlegg	30 000
Høydebasseng Øyer/Hafjell - prosjektering	200
Hovedledningsnett fram til høydebasseng Øyer/Hafjell	50
Øvre trykksone Tingberg, ledn.anlegg Haug-Øyer kirke	200
Høydebasseng Hunder (Sørbygdsstrengen)	100
Rehabilitering kommuer og ledningstrekk Grandudmoen	2 000
Oppgradering driftsovervåkning	2 000
Ny VA-streng Ile-Panorama	9 000
HB Hundersetervegen og trykkøker Skalmstad	6 000
INVESTERINGSER VA - SJØLKOST	54 250
SUM FORDELT TIL INVESTERINGSPROSJEKTER	78 480
UDEKKET/UDISPONERT	
Startlån	10 000
EK-innskudd KLP	1 050
ANDRE INVESTERINGER	11 050
SUM TOTALT INVESTERINGSBUDSJETT	89 530

Investeringstiltak i økonomiplanperioden

INVESTERINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN				
Tiltak	2019	2020	2021	2022
3-1 IKT-prosjekt	1 300	500	750	750
Kjøp av IKT-utstyr	500	500	500	500
Velferdsteknologi	500	500	500	500
Ventilasjon med kjøling Tingberg		1 500		
Skranke- og adgangskontroll Tingberg		400		
Øyer og Tretten kirke - vanntåkeanlegg	50	1 400	1 600	
Tretten idrettshall - oppgradering	300			
Bakketun bofellesskap - vegger og rekkverk	680			
Øyer helsehus - takoverbygg og trapp	500			
Øyer helsehus - kjøling			550	
Øyer helsehus - bytte av vinduer				400
Kantine Bakketun - oppgradering	200			
Vidarheim barnehage - gesims	500			
SD-anlegg skole og barnehage	900			
Solvang og Øyer ungdomsskole - solskjerming	200			
Øyer ungdomsskole - asfaltering ved inngang	300			
Solvang - asfaltering ved inngang		500		
Solvang amfi - klappseter			500	
Kontorbygg Tretten - ombygging	1 000			
Tingberg: Kommunestyresal og møterom	500			
Øyer samfunnshus - bytte av heis	800			
Tretten samfunnshus - universell utforming			300	3 200
Utfasing oljefyr	800			
Trafikksikring Øyer ungdomsskole			5 000	
Asfaltering kommunale veier	2 500		2 500	
Flomsikring og rydding bekker	400	100	400	
Skriua - støyskjerming	2 300	3 000		
Trodal boligfelt - trinn 2	10 000	14 000		
INVESTERINGER BYGG OG ANLEGG	24 230	22 400	12 600	5 350
Brattbakken industriområde	700			
Rehabilitering ledningsnett Øvregate	4 000			
Avløpshåndtering/Tretten renseanlegg	30 000			
Høydebasseng Øyer/Hafjell	200	4 000	4 000	
Hovedledningsnett fram til høydebasseng Øyer/Hafjell	50	1 000		
Øvre trykksone Tingberg - ledningsanlegg Haug-Øyer kirke	200	4 000		
Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)	100	6 000		
Ny hovedvannledning Øyer VV-Langvik		400		
Rehabilitering kummer og ledningstrekk Granrudmoen	2 000	2 000	2 000	2 000
Oppgradering driftsovervåkning	2 000			
Avløpstiltak sammen med Lillehammer		2 000	2 000	2 000
Ny VA-streng Ile-Panorama	9 000			
HB Hundersetervegen og trykkøker Skalmstad	6 000			
HB Dølda		6 000		
INVESTERINGER SJØLKOST	54 250	25 400	8 000	4 000
Andre investeringer				
Egenkapitalinnskudd KLP	1 050	1 050	1 050	1 050
Nye formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000
Avdrag formidlingslån	1 600	2 000	2 300	2 700
INVESTERINGER SAMLA	91 130	60 850	33 950	23 100

Kommentar til investeringsbudsjettet

Investeringsplan 2019-2022 bygger på det som ligger inn i nåværende økonomiplan og handlingsregelen om at nye låneopptak skal være under 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld). Alle tiltak er gjennomgått og vurdert i tråd med revidert investeringsreglement, og vedtatte investeringstiltak vil følges opp etter nye administrative rutiner.

Startlån videreføres med 10 mill kr årlig. Begrunnelsen for å holde nye låneopptak på dette nivået er at nye finansieringsregler krever fullfinansiering av bolig, da startlån ikke aksepteres som egenandel.

Det legges til grunn at det vil bli innkalt egenkapital til KLP i planperioden. Begrunnelsen for dette er at pensjonsfondene øker, noe som medfører økt egenkapital gjennom tilskudd fra eierne.

Investeringer i eiendom og anlegg

3-1 IKT-prosjekt

Planlagte IKT-satsinger i 2019 er videreutvikling av SvarUt, eDialog, Agresso (økonomisystem), flere skjema på nett, og nytt oppvekstadministrativt system. I forbindelse med valg er det lagt inn et mindre beløp til utskifting av iPader.

Kjøp av IKT-utstyr

Kjøp av IKT-utstyr gjelder kjøp av PC'er og annet IKT-utstyr til bruk i tjenesteenhetene. Kommunens datautstyr var tidligere leaset. Etter at leasingordningen ble avsluttet vurderes årlig kjøp av IKT-utstyr som en investeringsutgift.

Velferdsteknologi

Det avsettes årlige midler til videreutvikling av velferdsteknologi. Planlagte satsinger i 2019 er multi-dosedispensere, GPS- og mobilløsninger og vendelaken.

Øyer og Tretten kirke – vanntåkeanlegg

Brannsikring av de to kirkene i kommunen er nødvendig forebyggende tiltak. Det gjennomføres forprosjektering i 2019 og investeringsmidler de to påfølgende år.

Tretten idrettshall – oppgradering

Øyer kommune overtok Tretten idrettshall i 2015. Etter teknisk tilstandsrapport har det vært nødvendig med oppgradering av hallen. Arbeidet er gjennomført etter planen, og det gjenstår tiltak på 0,3 mill kr av i alt 1,8 mill kr, dette gjennomføres i 2019.

Ombygging kontorbygg Tretten

I økonomiplan 2017-2020 ble det avsatt til sammen 1,5 mill kr til utbedring av kontorbygget på Tretten. Nødvendige tiltak er bl.a. etablering av kontorplasser og samtalerom, flytting av mottak/servicetorg, oppfrisking av venterom og lydisolering av samtalerom. Arbeidet ble satt i gang i 2017, og deretter ble videre bevilgning skjøvet til 2019.

Kommunestyresal og møterom Tingberg

Det er bevilget 0,5 mill kr til etablering av fast kommunestyresal i 2018. Det legges inn ytterligere 0,5 mill kr i 2019, da det som følge av dette også er nødvendig å etablere nye møterom på Tingberg.

Diverse oppgraderingstiltak kommunale bygg

Det er lagt inn diverse oppgraderingstiltak på kommunale bygg i planperioden. Dette er tiltak som solskjerming, SD-anlegg, asfaltering foran inngangsparti, ventilasjon, besøkskontroll, bytte av heiser

m.v. Dette er tiltak som er framkommet gjennom vernerunder, tiltak som vil gi energieffektivisering og tiltak for å bedre innemiljø.

Utfasing av oljefyringsanlegg

Fjerning av oljetanker er lovpålagt med frist for utføring i 2020, det er derfor lagt inn midler i 2019.

Trafikksikring Øyer ungdomsskole

Det er lagt inn midler i 2021 til trafikksikring ved Øyer ungdomsskole, som inkluderer rundkjøring i krysset ved Gamlevegen. Det foreslås å avsette 5 mill kr til tiltaket, der 50 % av beløpet finansieres gjennom utbyggingsavtaler.

Asfaltering kommunale veger

Det foreslås midler til asfaltering og oppgradering av kommunale veger annethvert år i planperioden.

Skriua – støyskjerming

Støyskjerming i Skriua inngår i rekkefølgebestemmelsene i vedtatt plan for området, for å ivareta lydkravene må støyskerm bygges. Forprosjektering av tiltaket er gjennomført i 2018, og midlene som ligger inne til støyskjerming i gjeldende økonomiplan er for lavt anslått. Bevilgning for gjennomføring av tiltaket foreslås nå fordelt på 2019 og 2020, med en bevilgning på 5,3 mill kr.

Trodal boligfelt – trinn 2

I gjeldende økonomiplan er det lagt inn midler til trinn 2 i Trodal boligfelt, herunder infrastruktur med tverrforbindelse til Gamlevegen, der utbyggingsavtale gir 50 % eksternfinansiering av tiltaket. Det vil bli lagt fram egen sak for kommunestyret om Trodal, med status og videre avklaringer. Inntil denne saken er framlagt foreslås bevilgninger til Trodal som i gjeldende økonomiplan.

Investeringer vann og avløp – sjølkost

Utvidelse av VA Brattbakken industriområde

Muliggjøre tilknytning for alle på Brattbakken industriområde. Investering er avhengig av behov og eventuelt nye planer for området. Eksisterende pumpeløsning må erstattes med en pumpestasjon. Dette vil bli gjennomført i 2019, anslått kostnad er 0,7 mill kr. Videre utnyttelse av området vil bli sett på ifbm. Hovedplan VA

Rehabilitering av eksisterende VA-anlegg

Det arbeides med lekkasjekontroll både i Øyer og på Tretten. Lekkasjeandelen er forholdsvis stor. Det vil fremover være behov en kontinuerlig oppgradering av eldre ledningsnett på Tretten og Granrudmoen. Det er avsatt kr 4,0 mill kr til utskifting av ledningsnett i Øvre gate i 2019. Ledningsnett fra gamle Tretten vannverk er fra 1950-tallet. Videre er det avsatt totalt kr 8 mill kr i perioden 2019-2022 i forbindelse med Granrudmoen. Ledningsinspeksjon/kontroll og lekkasjesøk vil avdekke prioriterte områder.

Tilstandsvurdering/oppgradering av Tretten renseanlegg

Renseanlegget ble renoveret i 2000. Anlegget har problemer med å holde rensekravene. Årsaken er mest sannsynlig påslippet fra TINE. I samarbeid med TINE utredes det hva dette skyldes. Samtidig med at anlegget begynner å bli nedslitt vurderes behov for en utvidelse av kapasiteten. Det utredes 3 alternativer nå. Disse er å bygge nytt, overføre til Lillehammer eller bygge om. Det gjennomføres i dag en fullskala test av løsningen med overføring til Lillehammer. Samtidig pågår både forhandlinger rundt en ny avtale om overføring med Lillehammer kommune og arbeidet med KDP-Øyer-sør som også kan ha innvirkning på prosjektet. Når resultatene av dette er klart vil det fremlegges en egen kommunestyresak på dette prosjektet.

Høydebasseng Øyer/Hafjell

Det er lagt inn midler til dette i 2020/21. Tidspunkt for etablering er avhengig av fremtidig belastning. Høydebassenget skal utvide kapasiteten i nedre trykksone sammen med eksisterende basseng ved Neremo.

Hovedledningsnett frem til høydebasseng Øyer/Hafjell

Behov for økt kapasitet mellom Neremo høydebasseng og nytt høydebasseng i Hafjell, se punkt over. Forskyves til 2020 og vurderes nærmere i hovedplan VA.

Øvre trykksone Tingberg, ledn. anlegg Haug- Øyer kirke

Siste etappe i etablering av en øvre trykksone, jfr. Bryhnssvea -Trodal og Trodal- Neremo inkludert høydebasseng. Dette foreslås gjennomført i 2019. Fremdrift vil avhenge av eventuell videre etablering av øvre del av boligfelt på Tingberg på Moshus sin eiendom, samt vurdering av behov for brannvann mot Øyer kirke. Vurderes nærmere i Hovedplan VA.

Høydebasseng Hunder

Ny etablert trasé langs Sørbygdsvegen styrker forsyningsikkerhet mot Bjørge/Hafjellområdet (syd for alpinbakken). Behov for et høydebasseng på samme nivå som Neremo HB ved Hunder gård. Vurderes sammen med forprosjekt som gjennomføres for VA-forsyning for områder i områdeplan B2 og områdeplan H5+H6. Vurderes nærmere i hovedplan VA.

Ny hovedvannledning Øyer vannverk til Langvik (sjøledning)

Sjøledning ble lagt i 1978 (1 av 3 ledninger som krysser Lågen og forsyner østsiden i Øyer). Undersøkelse i 2012 viser at ledningen fortsatt ser forholdsvis bra ut. Nærmere undersøkelser med dykkere må til for å fastslå tilstand. Det avsettes midler til en utskifting og evt. tilstandsvurdering i løpet av 2019. Nødvendig fremdrift må vurderes nærmere etter denne gjennomgangen.

Oppgradering av driftsovervåking

Driftsovervåkingsanlegget er utgående, og vil på sikt bli vanskelig å vedlikeholde. Det oppgraderes derfor til et nyere system.

Avløpstiltak sammen med Lillehammer

Ihht. Avtale fra 1992 er vi medeiere i ledningsnettets som brukes til å overføre avløp fra Øyer til Lillehammer renseanlegg. Lillehammer har varslet oppgraderinger av dette nettet og vi setter av midler til å bære Øyer kommunes andel av dette hvis de realiserer sine planer.

Rehabilitering Granrudmoen

Under Granrudmoen ligger det meste av Øyer kommunes eldste infrastruktur, vi ønsker å sanere/modernisere dette med en fast utskiftningstakt slik at vi får skiftet ut alt av det eldste innen rimelig tid, dvs. før det blir store driftsproblemer.

Investeringstiltak finansiert av andre

Det vises til KS-sak 1/17 hvor kommunestyret godkjente forskuttering av utbygging av hovedledningsnett for områdene i Områdeplan Øyer Sør (B12, H1 b-d og H5-H8). Godkjenning ble gjort under forutsetning av at det inngås avtaler med utbyggere før infrastrukturutbyggingen starter. Arbeidet med avtaleinngåelser med utbyggere pågår, og vil bli lagt fram som egen sak for kommunestyret. Total-kostnader for området er planlagt med 40 mill kr, der 19 mill ble bevilga i 2018 og resterende 21 mill kr i 2019 og 2020. I ny økonomiplan legges det inn som forutsetning at midlene tilbakeføres Øyer kommune med 15 mill kr i 2019, 15 mill kr i 2020 og 10 mill kr fordelt på 2021 og 2022, slik at lånebelastning for kommunen reduseres betydelig sammenlignet med gjeldende økonomiplan.

FINANSIERING AV INVESTERINGER

FINANSIERING	2019	2020	2021	2022
Bruk av investeringslån	-10 230	-12 544	-230	-
Bruk av investeringslån (sjølvkost)	-39 250	-10 400	-3 000	-
Bruk av startlån (videreutlån)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Overført fra driftsbudsjettet	-2 000	-3 000	-4 000	-5 000
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-	-	-
Mottatte avdrag utlån	-1 600	-2 000	-2 300	-2 700
Statstilskudd	-	-	-	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 400	-4 400	-4 400	-4 400
Andre inntekter	-19 500	-15 000	-7 500	-5 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 150	-3 506	-2 520	-1 070
SUM FINANSIERING	-91 130	-60 850	-33 950	-28 170

I økonomiplanperioden ligger det inne årlige salgsinntekter fra boligfelt Trodal på 4,4 mill kr. Annen ekstern finansiering er 4,5 mill kr til tverrforbindelsen i Trodal gjennom utbyggingsavtale og 2,5 mill kr til trafikksikring Øyer ungdomsskole. Videre er det forutsatt innbetaling av VA-investeringene i områdeplan Øyer Sør (B12, H1 b-d og H5-H8) i løpet av planperiodene, slik at låneopptak VA blir lavere enn forutsatt i nåværende økonomiplan. Avtaleverket rundt disse investeringene er under utarbeidelse og vil lagt fram for kommunestyret som egen sak.

EIENDOMSSKATT

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Inntekter fra eiendomsskatt	36 500	36 900	37 300	37 700

NÆRINGSFOND

Øyer kommune har to næringsfond. Kommunalt næringsfond med statlig påfyll, der kriteriene for bruken baserer seg på statens generelle retningslinjer utarbeidet av Kommunal- og regionaldepartementet. Fondsbeholdning 1.1.2018 er 623 000 kr.

Videre har kommunen egne avsatte midler og et kommunalt næringsfond. Det er budsjettet kr 712 000 i driftsbudsjettet 2018 til kommunalt tiltaksarbeid, dette nivået videreføres i ny økonomiplanperiode. For disse midlene foreligger følgende tilsagn:

- Østnorsk Filmsenter AS årlig kr 50 000
- Inkubatoren Skåppå Kunnskapspark vedtatt tilskudd på kr 75 000 t.o.m. 2019
- Skiløypetilskudd årlig utlysning av kr 200 000
- Visit Lillehammer AS årlig medlemsbidrag kr 170 000

Det kommunale næringsfondet har i tillegg en saldo per 1.1. 2018 på 852 000 kr.

STATUS

ØKONOMI

Oversikt over netto driftsresultat

	Regnskap	Regnskap	Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto driftsresultat	-8,1	-13,0	8,7	8,9	9,5	9,4	12,0
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,8	2,8	1,8	1,8	1,8	1,8	2,2

Kommentar til tabellen: For 2018-2022 er netto driftsresultat vist som budsjettert avsetning til disposisjonsfond i forhold til anslag på brutto driftsinntekter.

Lånegjeld

	Øyer 2017	Oppland 2017	Norge 2017
Netto lånegjeld pr. innbygger	105 007	64 268	71 107

SSB, KOSTRA: Finansielle nøkkeltall fra bevilgnings- og balanseregnskapet per innbygger

Utvikling av lånegjeld

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lånegjeld pr. 01.01	605 881	604 069	619 405	687 824	691 813	675 734
Nye lån	25 000	41 400	95 520	32 944	13 230	10 000
Avdrag*	26 812	26 064	27 101	28 955	29 309	30 163
Lånegjeld pr. 31.12	604 069	619 405	687 824	691 813	675 734	655 571
Utlån	36 929	45 662	54 060	62 106	69 796	77 133
Ubrukte lånemidler	24 319	0	0	0	0	0
Netto lånegjeld	542 821	573 743	633 764	629 707	605 938	578 438
Innbyggertall	5 090	5 129	5 152	5 169	5 180	5 194
Lånegjeld pr. innbygger	107	112	123	122	117	111

Regnskapsføring av pensjon

Summen av medlemsinnskudd (arbeidstakers andel) og den delen arbeidsgiver skal betale av lønnsutbetalingene svarer til den totale pensjonspremien som kommunen betaler til pensjonsforsikrings-selskapene for det aktuelle året. I driftsregnskapet blir det likevel utgiftsført det beløpet som pensjonsforsikrings-selskapa regner ut (ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering) som årets pensjonskostnad for Øyer. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og utregna pensjonskostnad blir kalla *premieavvik* og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet og i balansen.

Etter regler i Forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner, er det gitt mulighet til at forskjellen mellom innbetalt premie og utregna kostnad, i perioden 2003 til 2010, skal kunne føres i regnskapet over de neste 15 år. Fra 2011 er regelen endra slik at premieavvik fra og med 2011 kan føres i regnskapet over de neste 10 årene. Fra 2015 skal premieavvik regnskapsføres over 7 år. I

driftsbudsjettet for 2019 er det budsjettert å tilbakeføre (utgiftsføre) premieavvik med 3,4 mill kr ekskl. arbeidsgiveravgift. Dette er i henhold til utregninger fra pensjonselskapa.

For Øyer har vi gjennom de årene vi har hatt denne ordningen betalt mer i premie enn hva som har vært utregna som pensjonskostnad. Pr. 31.12.17 er forskjellen mellom betalt inn premie og utgiftsført pensjonskostnad på 16,7 mill kroner (det skal i tillegg beregnes arbeidsgiveravgift på dette). På grunn av at det er den beregna kostnaden, og ikke det vi faktisk har betalt som blir ført i regnskapet, har dette over år gitt et positivt premieavvik. Et positivt premieavvik blir inntektsført i driftsregnskapet det året premieavviket oppstår, og ført i balansen som fordring på pensjonsordninga. I de neste 15, 10 og 7 årene må akkumulert premieavvik kostnadsføres i driftsregnskapet.

Prognoser for premieavvik i planperioden er viser betydelig økning, både når det gjelder årlig premieavvik og beløpene som skal tilbakeføres. Rådmannen foreslår at det opprettes et pensjonsfond, som over tid bør bygges opp til å håndtere framtidig forpliktende premieavvik. Fondet vil være et disposisjonsfond, som årlig premieavvik avsettes til.

Regnskapsføring av pensjon SPK

År	Premieavvik	Tilbakeført	Gjenstående
2009	-90	-27	70
2010	215	-24	270
2011	-1 353	-38	-1 121
2012	-843	97	-1 867
2013	-1 092	181	-2 778
2014	-613	290	-3 101
2015	584	378	-2 140
2016	-85	294	-1 930
2017	-368	306	-1 992

Regnskapsføring av pensjon KLP

År	Premieavvik	Tilbakeført	Gjenstående
2009	460	-412	5 072
2010	-46	-505	5 236
2011	1 938	-502	6 672
2012	7 512	-696	13 488
2013	1 671	-1 447	13 709
2014	819	-1 614	12 914
2015	5 874	-2 725	16 063
2016	3 593	-2 570	17 085
2017	4 705	-3 083	18 706

Netto framtidig forpliktende premieavvik	16 714
Disposisjonsfond pr. 01.11.2018	22 994

DEMOGRAFI

ØYER	2018	2020	2025	2030	2035	2040
0 år	50	49	50	50	49	48
1–5 år	247	262	268	270	269	263
6–12 år	381	371	383	394	401	399
13–15 år	176	176	170	173	174	178
16–19 år	245	242	250	236	251	249
20–44 år	1 572	1 564	1 557	1 565	1 498	1 547
45–66 år	1 547	1 563	1 534	1 517	1 491	1 489
67–79 år	654	655	720	738	826	866
80–89 år	210	229	267	332	368	392
90 år eller eldre	48	58	64	64	76	106
Totalt innbyggertall	5 130	5 169	5 263	5 339	5 403	5 537

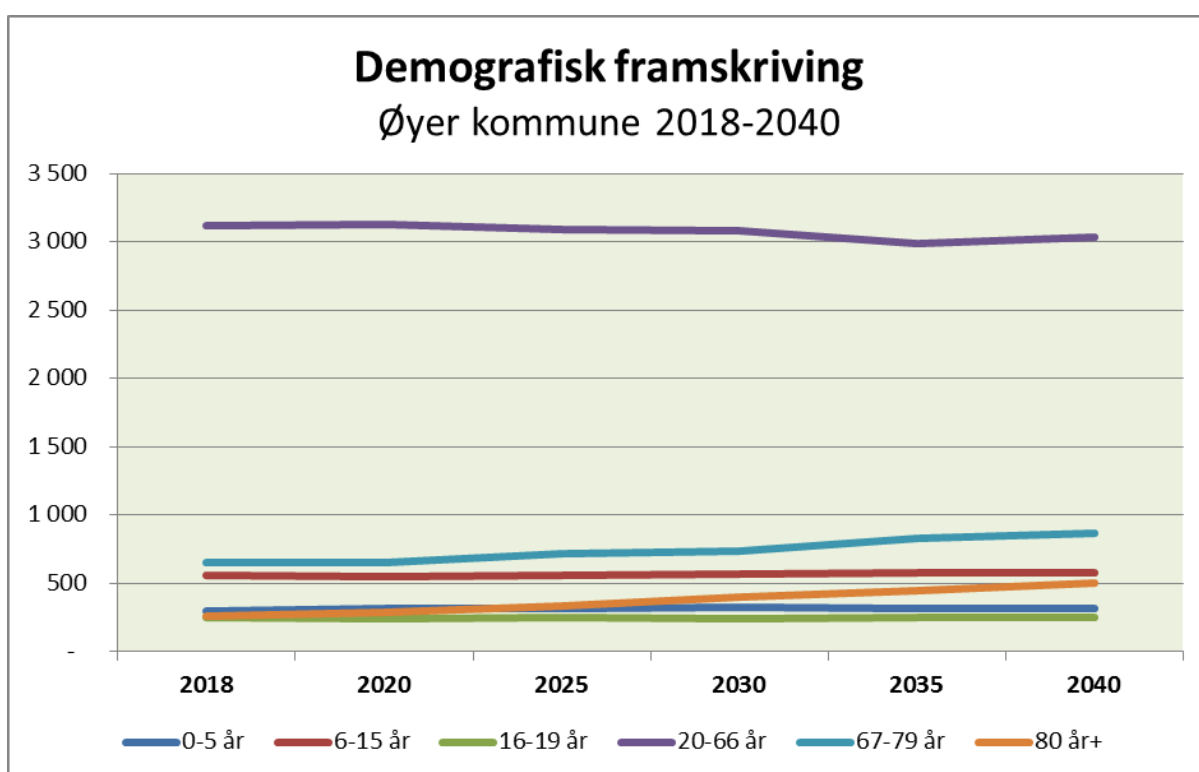
SSB: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, alder statistikkvariabel og år

Hovedalternativet MMMM

Folketallsutviklingen er svært viktig både i forhold til samfunnsutviklinga og til de økonomiske overføringene fra staten. Demografi avgjør vektingen av overføringene fra stat til kommune. Øyer kommune er av de få kommunene i innlandet som har stabilisert folketallet, og i det siste har vi vekst i folketallet. Dette er svært positivt.

Tallgrunnlaget som denne tabellen er basert på er normal innvandring, den er fundert i et medium-sjikt. Det er mange positive i signaler i tabellen. Antall barn i grunnskolen vokser i perioden. Det som er bekymringsfullt er at antall personer i yrkesaktiv alder ikke vokser tilsvarende. Samtidig som vi har sterk vekst i personer fra 67 år og oppover. Dette er en ressurskrevende gruppe for en kommune med tanke på hjemmetjenester og institusjonstjenester.

Kommunen har to sektorer som vokser, grunnskole og helse og omsorg. Dette er de mest ressurskrevende sektorene i enhver kommune. Med tanke på at de yrkesaktive i samme periode nesten flater ut, vil inntektsgrunnlaget blir dårligere for å finansiere sektorene. I dette bilde blir det svært viktig for Øyer å styrke folkehelsearbeidet i kommunen og drive mer aktivt med tanke på forebyggende tiltak for alle aldersgrupper. Dette kan være god investering med tanke på framtida og kommuneøkonomien.

Helsetilstanden i befolkningen

Folkehelsemeldingen, «Mestring og muligheter» (Meld. St. 19 (2014–2015)) legg føringer for at kommunen i større grad skal legge til rette for helsefremmende og forebyggende virksomhet.

LIKESTILLING

Øyer kommune har stor overvekt av kvinnelige tilsatte totalt sett og spesielt i de lavest lønnede yrkene. I lederstillinger (i kommuneledelsen og blant enhetsledere og avdelingsledere) er forholdet kvinner/menn svært likt, selv om det er forholdsvis flere menn jo høyere stilling. I andre stillingskategorier er det ensidig eller svært skjev fordeling med hensyn til kjønn. Det er flere kvinner enn menn som arbeider deltid.

I Øyer kommune blir det arbeidet for å redusere uønsket deltid og få innarbeidet en heltidskultur. Det vil fremdeles være et mål å rekruttere flere mannlige medarbeidere i kvinnedominerte yrker og utjevne lønnsforskjellene der det er naturlig ut i fra funksjon og kompetanse.

Kommunen ønsker å være åpen og inkluderende både i forhold etnisitet og funksjonsnivå. Ved ny-rekruttering er det et mål at minimum en minoritetsspråklig søker bli innkalt til intervju dersom de er kvalifisert for stillingen.

INTEGRERING

Øyer kommune er proaktive med tanke på bosetting og integrering av innvandrere, og med å få flyktninger ut i meningsfull aktivitet. Samfunnsoppdraget er at flyktninger og innvandrere skal bli sosialt, økonomisk og kulturelt integrert. Dette er en oppgave for hele lokalsamfunnet. Integrering er en kontinuerlig prosess og handler om positivt samspill mellom innvandrere, lokalsamfunn og offentlig sektor.

BEREDSKAP

Kommunene utgjør fundamentet i samfunnets kriseberedskap ut fra prinsippet om at alle kriser skal håndteres på lavest mulig nivå. Kommunene har beredskapsplikt i hht. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og plikter å utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse.

Risiko- og sårbarhetsanalysen kartlegger hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurderer sannsynligheten for at hendelsene kan komme til å skje og konsekvenser av disse. Det skal vurderes forebyggende tiltak for å hindre at uønskede hendelser skjer og konsekvensreducerende tiltak om/når slike hendelser skjer.

Øyer kommune har overordna beredskapsplan som inneholder en oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser. Beredskapsplanen blir mer eller mindre kontinuerlig oppdatert, og kommunen gjennomfører beredskapsøving i tråd med Fylkesmannen sitt oppsett. Ut over dette har vi årlig møte i Beredskapsrådet og i den kommunale kriseledelsen. I 2018 gjennomføres kurs for den kommunale kriseledelsen på Starum.

I Øyer kommune har vi risiko- og sårbarhetsanalyser (interkommunal ROS 2018) og overordna kommunal beredskapsplan. I tillegg til overordna planer, så har vi også planer på de forskjellige tjenesteområdene.

PLANOPPGAVER I ØKONOMIPLANPERIODEN

	2019	2020	2021	2022
Kommuneplanens samfunnsdel - revidering	x			
Kommunedelplan Øyer Sør - rullering	x			
Kommunedelplan for livsløp, foreslås å erstatte revidering av: <ul style="list-style-type: none"> - Kommunedelplan helse og omsorg - Kommunedelplan for oppvekst - Folkehelseplan 	x			
Demensplan - revidering	x			
Rehabiliteringsplan - revidering	x			
Plan for kreftomsorg - revidering	x			
Utviklingsplan for kulturskolen - revidering	x			
Kommunedelplan for bærekraftig utvikling (energi, klima og miljø) - revidering	x			
Kommunedelplan for trafiksikkerhet - revidering	x			
Kommunedelplan for vann og avløp - utarbeiding	x			
Handlingsplan for anlegg til spillemiddelsøknad - rullering	x	x	x	x

Revidert framdriftsplan for Øyer kommunes planstrategi for 2016 - 2019 ble lagt fram for Kommunestyret i desember 2017, K-sak 102/17. En rekke planer er forutsatt vedtatt i 2019. Rådmannen mener at kapasitetshensyn tilsier at noen av de planene må forskyves og noen må også regnes med vil gå over flere år. Det forutsettes at det legges fram sak tidlig i 2019 der fremdriftsplan for planene gjennomgås på nytt.

ØKONOMISKE HANDLINGSREGLER

Gjennom ny kommunelov tydeliggjøres kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på sikt, og kommunestyret har fått en plikt til å fastsette finansielle måltall gjennom lokale handlingsregler. Øyer kommune etablerte fire økonomiske handlingsregler i Økonomiplan 2018-2021, og disse fire handlingsreglene foreslås videreført i ny planperiode. Handlingsreglene er utformet for å sikre bærekraft og soliditet i kommunens økonomi framover.

HANDLINGSREGEL 1: 1,75 % NETTO DRIFTSRESULTAT

Handlingsregel 1 innebærer at netto driftsresultat, det vil si resultat før bruk og avsetninger til fond, over tid skal være minimum 1,75 %. Dette er lagt til grunn i rådmannens framlagte økonomiplanfor-slag, der netto driftsresultat i gjennomsnitt for årene 2019-2022 er 1,9 %.

	2018	2019	2020	2021	2022
Handlingsregel 1		Netto driftsresultat 1,75 %			
Avsetning	7 411	8 911	9 464	9 432	12 034
Brutto driftsinntekter	486 248	500 835	515 860	531 336	547 276
Netto driftsresultat	1,52 %	1,78 %	1,83 %	1,78 %	2,20 %

HANDLINGSREGEL 2: DISPOSISJONSFOND 10 % AV DRIFTSINNTEKTER

Øyer kommune har per utgangen av 2017 et disposisjonsfond på kr 18,3 mill, dette tilsvarer 3,9 % av driftsinntektene. Per 31.10.2017 er disposisjonsfondet på 22,9 mill kr, og det er budsjettetert avsetninger på 7,4 mill kr inneværende år. Det er nødvendig å bygge opp disposisjonsfondet for å ha økonomiske reserver framover, bl.a. med tanke på kommunens høye lånegjeld og framtidig rentenivå. Disposisjonsfondet bør bygges opp til et nivå som tilsvarer 10 % av kommunens driftsinntekter. Med et netto driftsresultat som omtalt under handlingsregel 1 vil disposisjonsfondet kunne bygges opp med omkring 9 mill kr årlig i planperioden, og være på 67 mill kr i 2022. Mål om 10 % av driftsinntekter oppnås ut fra dette i 2021.

	2018	2019	2020	2021	2022
Handlingsregel 2		Disposisjonsfond 10 % av driftsinntekter			
Disposisjonsfond 31.12	30 405	37 816	46 780	55 712	67 246
	6,3 %	7,6 %	9,1 %	10,5 %	12,3 %

HANDLINGSREGEL 3: KORRIGERT GJELD < 80 % AV DRIFTSINNTEKTER

Korrigert gjeld er samlet gjeld fratrukket lån til videreutlån og lån innenfor kommunens sjølkostområder. Anbefalt nivå er at gjeldsandelen ikke overstiger 70-75 % av driftsinntektene. Ved utgangen av 2018 ligger det an til at Øyer kommune vil ha en andel på om lag 83 %. Framlagt økonomiplan legger opp til et nivå som går fra 80 % i 2019 til 66 % i 2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Handlingsregel 3	Korrigert gjeld < 75 % av driftsinntekter				
Korrigert gjeld 31.12	402 745	401 718	396 705	379 480	361 699
	82,8 %	80,2 %	76,9 %	71,4 %	66,1 %

HANDLINGSREGEL 4: NYE LÅNEOPPTAK > 75 % AV ÅRLIGE AVDRAG (KORRIGERT GJELD)

Nye låneopptak til egne investeringer skal ikke overstige 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld). Framlagt investeringsplan bygger på denne handlingsregelen. Dette forutsetter bl.a. salgsinntekter fra Trodal og eksternfinansiering av nye investeringsprosjekter.

	2018	2019	2020	2021	2022
Handlingsregel 4	Investeringer 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld)				
Nye låneopptak	9 200	10 230	12 544	980	-
75 % avdrag korrigert gjeld	12 584	13 638	14 141	13 523	14 028

KONSEKVENSER AV ØKONOMIPLAN OG ÅRSBUDSJETT 2019

Innsparingstiltak

Tiltak som gir innsparing i økonomiplanperioden, med utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2018.

Tiltak	2019	2020	2021	2022
Effektiviseringskutt fordelt på alle tjenesteenheter	1 075	1 075	1 075	1 075
Forutsatt eksterne midler Sentraladministrasjon	300	300	300	300
Pott lønns- og prisvekst	1 000	1 000	1 000	1 000
Frigjort sektorlederlønn	1 895	1 895	1 895	1 895
Tiltak privatskoleelev (ses opp mot eget tiltak)	300	300	300	300
Avvikling Bofellesskap enslige mindreårige	3 000	3 000	3 000	3 000
Budsjettert sykkelønsrefusjon	680	680	680	680
	8 495	8 495	8 495	8 495

Kommentarer til innsparingstiltakene

Det er lagt inn et generelt effektiviseringskutt fra 2019 på 1,075 mill kr, fordelt på alle tjenesteenheter. I kuttet ligger forventa innsparing i bl.a. portoutgifter ved å ta i bruk den digitale løsningen Svar-ut.

Det er lagt inn forutsetning om å søke eksterne midler på 0,3 mill. kr i 2019, foreløpig er dette plassert på Sentraladministrasjon.

Ved omorganisering frigjøres lønnsmidler til to sektorlederstillinger 1,9 mill kr.

Bofellesskap for enslige mindreårige forutsettes avviklet, da alle beboere vil være over 18 år i løpet av 2019. Dette forutsettes å frigi midler på 3 mill. kr årlig.

Ut fra regnskapstall de to siste år budsjetteres det med sjukelønsrefusjon på 0,68 mill kr i 2019, fordelt på de ulike tjenesteenheter. Dette vurderes som et forsiktig anslag, samtidig som organisasjonen skal ha fokus på å holde sjukefraværet på et akseptabelt nivå.

Det er avsatt midler til lønns- og prisvekst på området Fellesutgifter. Midler som ligger der er på 7,5 mill kr, men foreløpig beregninger viser at potten kan reduseres med 1 mill kr. Tjenesteenhetenes budsjetterammer vil bli justert for deflator 2019, som i statsbudsjettet er anslått til 2,8 %.

TILTAK SOM ØKER DRIFTSUTGIFTENE

Tiltak som gir økte utgifter i økonomiplanperioden, med utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2018.

Tiltak	2019	2020	2021	2022
Interkommunalt samarbeid inkl. deflator 2019	2 250	2 250	2 250	2 250
Elevtiltak (Aurvoll og Øyer u.skole)	550			
Bortfall IMDI-midler Solvang	550			
Tilskudd private barnehager	816	816	1 600	1 600
Bemanningsnorm barnehage	1 275	1 275	1 275	1 275
Økt antall plasser barnehage	1 400			
Styrking av legetjenesten jf. KS-vedtak 14/18	1 000	1 000	1 000	1 000
Akuttberedskap barnevern	260	260	260	260
SLT-koordinator	125	125	125	125
Ressurskrevende brukere Helse og familietj.	1 800	1 800	1 800	1 800
Styrket ramme Helse og familietj. pga redusert integreringstilskudd	2 000	2 000	2 000	2 000
4 nye plasser Øyer helsehus	3 400	3 400	3 400	3 400
Styrket ramme hjemmetjenesten	1 800	1 800	1 800	1 800
Økning BPA	900	900	900	900
Ressurskrevende brukere Miljøterapi	800	800	800	800
Kulturskole: Musicalsatsing	100	100	100	100
Kulturskole: Korpsundervisning	75	75	75	75
Bibliotek: Generell styrking	100	100	100	100
Kulturpris	30		30	
Økt driftsstøtte Frivilligsentralen	24	24	24	24
Tilskudd orgel Øyer kirke	1 000			
Stillingsressurs arkiv	600	600	600	600
Kommunedelplan Øyer sør – konsulent tjenester	450	300		
Bortfall leieinntekter og økte fellesutgifter	250	250	250	250
	21 555	18 450	18 964	18 934

Kommentarer til tiltak som øker driftsutgifter

Samlet øker Øyers utgifter til interkommunalt samarbeid med 2,25 mill kr fra 2018 til 2019. Dette inkluderer lønns- og prisvekst 2019. De største økningene gjelder interkommunal legevakt og Helseregion-samarbeidet. Nytt samarbeidsområde fra 2019 er psykisk helse og rus.

Budsjettrammene til grunnskole er i stor grad videreført på 2018-nivå, i påvente av at det utarbeides en ressursmodell i 2019. Det er lagt inn noe styrking på alle tre skoler fra 2019, knyttet til bortfall av tidligere mottatte IMDI-midler til elever på Solvang, og spesielle elevutfordringer på Aurvoll og Øyer ungdomsskole.

Barnehagerammene økes for å oppfylle ny bemanningsnorm, vedtatt fra 2018. Videre økes rammene i samsvar med økning i antall kommunale barnehageplasser, i alt 171 for 2019.

Tilskudd til private barnehager 2019 øker, og som følge av styrket bemanning i kommunale barnehager legges det inn ytterligere økning utover i planperioden. Tilskuddssatser til private barnehager beregnes nå ut fra to år eldre kommunalt regnskap.

Styrking av legetjenesten som følge av vedtak i KS-sak 14/18 videreføres i økonomiplanperioden.

Innenfor Helse og familietjenesten styrkes budsjetttrammen med 2 mill kr fra 2019 som følge av redusert integreringstilskudd. Avvikling av bofellesskap for enslige mindreårige er lagt inn som redusert aktivitet i planperioden, men det må fortsatt påregnes utgifter til rettighetstjenester til beboerne i årene framover.

Videre er det lagt inn midler knyttet til nye ressurskrevende brukere, akuttberedskap barnevern og SLT-koordinator. Midler til psykologstilling, som blir lovpålagt fra 2020, er lagt inn fra 2020.

Rådmannen legger fram forslag om en styrking av både institusjonstjenesten og hjemmetjenesten i ny planperiode. Situasjonen med «flaskehalsproblematikk» innenfor disse to tjenestene er beskrevet gjennom den økonomiske rapporteringen i 2018, og i rådmannens budsjettforslag økes rammene for å kunne ta i bruk 4 nye plasser i Øyer helsehus, samtidig som hjemmetjenesten styrkes.

Innenfor Miljøtjenesten foreslås en styrking knyttet til nye ressurskrevende brukere som er omtalt i økonomirapportering inneværende år, samt økning i brukere med rettighetstjenesten brukerstyrt personlig assistent (BPA).

Innenfor kulturområdet foreslås flere satsinger fra 2019, gjennom en generell styrking av bibliotekbudsjettene, musicalsatsing og midler til korpsundervisning. Det foreslås å avsette midler til utdeling av Kulturprisen annethvert år, og økt driftsstøtte til Frivilligsentralen gjennom å dekke husleieutgifter til lokaler for utstyrsbank. Tilskudd til det nye orgelet i Øyer kirke på 1 mill kr er lagt inn i 2019, dette foreslås dekket ved bruk av disposisjonsfond.

Etter tilsyn på arkivtjenesten vurderes det som nødvendig med økt stillingsressurs her, dette er lagt inn i den nye tjenesteenheten Kultur og Service fra 2019.

Revisjon av kommunedelplan Øyer Sør beskrives i egen sak for kommunestyret. Det er lagt inn økte midler til arbeidet i 2019 og 2020. For tekniske tjenester er det ellers lagt inn kompensasjon i budsjetttramme som følge av at kirkekontoret flyttes i 2019 og medfører reduserte husleieinntekter, samt økte fellesutgifter for bygget til Øyer legesenter.

MÅL

HOVEDUTFORDRINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN

Skape forståelse for at aktiviteten i tjenesteytingen er tilpasset budsjetttrammene

Rapportering til politisk nivå gjennom 2017 viser at Øyer kommune har merforbruk innen helse og omsorg og grunnskole. Dette har gjort budsjettsituasjonen ekstra krevende over år, og det er helt nødvendig å justere tjenestetilbudet i tråd med dette. For å komme ned på et aktivitetsnivå som er i samsvar med inntektene våre, må kommunen redusere antall årsverk. Dette er det langsiktige perspektivet i økonomiplanen. Antall grunnskoleelever stagnerer eller reduseres, så i dette bildet er det helt naturlig med en reduksjon. Innen helse og omsorg er det i økonomiplanperioden en stabilitet i antall eldre over 67 år, med en sterk vekst i fortsettelsen. Det er denne veksten vi må forebygge ved å begynne å ta grep nå. For å greie denne utfordring må det settes av ressurser til å gjennomføre innovasjonsprosjekter med tanke på turnus, styrke frivillig innsats og sette egenomsorg på dagsorden.

Det er viktig å være oppmerksom at kommunene får utvida sin oppgaveportefølje uten at dette blir fullt ut økonomisk kompensert fra staten. I tillegg ligger det utfordringer som kommunen må løse for å holde oppe økonomien og omfanget av tjenesteproduksjonen. Ikke minst er tallet på innbyggere viktig sammen med attraktivitet og nyetableringer innen næringslivet.

Vi vet at det er store forventninger til Øyer kommune som over tiår har levert gode tjenester. Det er viktig å ha en god dialog med innbyggerne og de tilsatte om at kommuneøkonomien blir svakere, og at vi greier å kommunisere en realisme i hvilke tjenester vi kan tilby og dermed være med og normalisere forventningsnivået til våre innbyggere.

Det må jobbes med holdninger, motivere til nytenking og skape en organisasjonskultur der alle tar ansvar for å bidra til å tilpasse drifta til vedtatte økonomiske rammer. Samlet sett må det være et mål å sørge for at det blir skapt mest mulig velferd for pengene som blir bevilget til drift.

Det vil alltid være krevende å jobbe med endringer og justere ned forventninger. Vi har likevel et godt utgangspunkt, gjennom at vi på de fleste områdene leverer gode tjenester.

Netto driftsresultat – økt handlingsrom

Vedtatte handlingsregler i Øyer kommune sier at vi skal budsjettere med et netto driftsresultat som tilsvarer 1,75 prosent av driftsinntektene. For Øyer vil dette si at netto driftsresultat bør være om lag 9 millioner kroner. Gjennom denne økonomiplanen vil netto driftsresultat være positivt, og ligge på dette nivået. Dette gir en viss fondsavsetning for hvert av årene. Gjennom fondsavsetninger vil kommunen bygge opp en økonomisk buffer som kan møte framtidige uforutsette behov, premieavvik eller brukes som egenandel i investeringsprosjekt, samtidig som det er med på å sikre kommunen mot en renteøkning – noe som er svært viktig med tanke på kommunens høye gjeld.

Nye oppgaver, mindre penger – krav om innovasjon

Opp gjennom årene har kommunene fått utvidet sin oppgaveportefølje fra staten uten at dette nødvendigvis har blitt økonomisk kompensert.

I revidert nasjonalbudsjett kom nye kostnader inn uten at det fulgte friske midler med. Kommunalministeren uttalte klart og tydelig at dette lå innenfor kravet om rasjonaliseringsgevinster i kommunene.

At staten stiller krav om at vi skal bli flinkere til å utvikle en billigere drift er et forståelig krav. Og vi ser at dette følger regjeringer uansett konstellasjon.

Dette utfordrer kommunene til å bli mer systematiske, strukturerte og strategiske i forhold til innovasjonsevne. Vi må flagge kravet om å finne nye og bedre måter å løse oppgaver på uten at det ligger et politisk vedtak om det på bordet. Det er viktig å bygge en kultur der det appelleres til nytenkning og at dette belønnes og anerkjennes.

Forbedre integreringsarbeidet av bosatte flyktninger

For få av flyktningene kommer seg ut i arbeid de første tre årene. Dette innebærer utfordringer for kommunene.

Øyer kommune som organisasjon må bli flinkere til å ta inn flyktninger på arbeidstrening og språktrening. Å kunne funksjonelt norsk er avgjørende for å komme seg inn på arbeidsmarkedet.

Det blir gjort mye bra rundt omkring i norske kommuner, og det er viktig å etablere erfaringsnettverk slik at vi kan dele på suksesser. Sel, Nordre-Land og Vågå er tatt ut i et pilotprosjekt i regi av Fylkesmannen i Oppland, der de sentrale aktørene er deltakere. Slike pilotprosjekt er det all grunn til å være nysgjerrige på med tanke på erfaringslæring.

Boligpolitikk

I Øyer har vi vel 100 utleieboliger/leiligheter. Vi leier også boliger av Øyer Boligstiftelse og private aktører.

Det er ønskelig at vi snur om litt på strategien om hvordan vi skal dekke opp behovet for utleieboliger. I for stor grad eier kommunene boligene og ofte blir inntektene av utleien pløyd inn i drift for å få budsjettene i balanse. Dette går fort utover vedlikehold og derfor sitter kommunene i Norge med et vedlikeholdsetterlep på over 40 milliarder kroner (beregning fra KS).

Vi vil komme i gang med en ny boligsosial handlingsplan der målet er å avskaffe en stor del av de kommunalt eide utleieboligene og få til et samarbeid med private aktører. Nå ser det endelig ut til at flere kommuner stiller seg positive til ordningen med at private får lån i Husbanken for å bygge utleieboliger til definerte grupper (ungdom, eldre, vanskeligstilte m.m.). Dette er en ordning som er godt kjent og mye brukt i mange kommuner allerede.

Legge til rette for positiv samfunnsutvikling og øke folketallet

Øyer kommune har et variert næringsliv, med landbruk og reiseliv som «spyspisser». Arbeidsledigheten er lav, og skatteinngangen til kommunen er god. Dette forteller at folk er i produktivt arbeid og vi har et næringsliv som går godt.

Det er viktig at vi legger til rette for nyetableringer og har næringsarealer tilgjengelige når etterspørselen er der. Det er ikke minst viktig å ha en offensiv strategi i forhold til utbyggingen av ny E6 fram til Øyer, og hva vi kan få ut av dette.

Hafjell er sentral i Øyer og det er viktig at vi får til en økt aktivitet om sommeren. Hafjell kan vise fram svært positive tall for siste sesong og dette gir store positive ringvirkninger for Øyer kommune.

Øyer kommune har nettopp vedtatt ny arealplan for kommunen. Nå står den vært viktige kommunedelplanen for Øyer Sør for tur. Denne planen vil danne grunnlag for ytterligere vekst i kommunen, men samtidig vet vi at det er et press i krysningpunktet mellom utbygging og vern.

Folketallet er på vei oppover igjen etter noen år med stagnasjon, noe som er gledelig og Øyer trenger det samme som alle andre kommuner, unge i etableringsfasen.

Legge til rette for frivillig innsats som supplement til det offentlige hjelpeapparatet

Mange hevder at vi har fått en ny sektor i kommunal virksomhet. Frivilligheten har blitt et nasjonalt satsingspunkt, og særlig gjelder dette i forhold til helse og omsorg. Vi har en helseminister som har fartet land og strand rundt og snakket varmt om frivilligheten.

Mange lokalsamfunn har i alle år lent seg på det frivillige arbeidet – ikke minst innen idrett og andre organisasjoner som Speidern, Bygdeungdomslagene m.m. Det nye er at det er signaler om at kommunene må legge bedre til rette for den frivillige innsatsen om vi skal klare å møte de store utfordringene når etterkrigsgenerasjonen blir pensjonister.

Det foregår mye godt frivillig arbeid i Øyer kommune som vi må utvikle videre. I Øyer er Frivillighetssentralen organisert som en stiftelse, og blir gjennom organiseringen litt mer fjern for kommunen enn den kanskje ha ville blitt om den var kommunalt organisert.

Gi tydelig og rett informasjon ut til kommunen sine innbyggere

Informasjon om kommunale tjenester skal være lett tilgjengelig for brukere og framtidige brukere. Kommunens hjemmeside er hovedkanalen for utadretta informasjon, og skal være lett å finne fram i. Alle tjenestelederne skal se til at informasjon om tjenester, priser, skjema, telefonnummer og åpningstider skal være korrekte til enhver tid.

Forventningene til de kommunale tjenestene er på flere områder høyere enn det som er mulig å innfri. Tydelig informasjon kan være med på å justere forventningene.

Digitalisering av tjenester blir stadig viktigere og vil øke sterkt i årene som kommer. Innbyggerne og andre brukere av kommunale tjenester har økende forventninger om å kunne løse oppgaver elektronisk og utenfor normal åpningstid i kommunen. Dette medfører et større press på kommunene om å rigge en del tjenester digitalt. Dette betyr igjen at vi må ha digital kompetanse lokalt for å støtte opp om arbeidet for å imøtekomme morgendagens krav.

Kommunen må også styrke informasjonsarbeidet overfor reiseliv og turister. Turisttrafikken har hatt kraftig vekst de senere årene, og stadig flere bruker mer tid i vår kommune, noe som utgjør en stor verdi for kommunen. Det blir viktig å betjene våre deltidsinnbyggere på en god måte slik at de aktivt kan ta del i livet i Øyersamfunnet.

Fokus på nærværarbeid

En av de største utgiftene for en kommune er høyt sjukefravær. Det er ikke bare økonomiske utfordringer dette medfører, men også en ustabilitet i tjenesteytingen og i verste fall kan det gå utover kvaliteten på tjenestene på sikt.

Øyer kommune må prioritere å øke nærværet. Erfaringsmessig kommer organisasjoner godt ut som har god medarbeiderinvolvering, god informasjonsflyt og ikke minst et godt arbeidsmiljø.

Øyer kommune er en IA-bedrift og vi jobber godt sammen med Arbeidslivssenteret om tiltak i handlingsplanen som er utarbeidet.

Et sentralt punkt i dette arbeidet er å gjøre oss mer fleksible og flinke til å legge til rette for arbeidstakere som i en tidsavgrensa periode har redusert arbeidsevne. Samarbeidet med fastlegene må videreutvikles og styrkes. Nærværarbeid skal være tema på personalmøter.

I Styringskartet til hver enkelt tjenesteenhet kommer ambisjonene om redusert sykefravær/økt nærvær fram.

Rekruttere og beholde kompetanse

Øyer kommune må arbeide med videreutvikling av kompetanseplaner slik at den gir bedre oversikt over kompetansebehov for de ulike tjenesteenhetene. Planen vil da kunne være et viktig og godt redskap i rekrutteringsarbeidet. Å være aktiv i kampen om arbeidskraft vil bli mer og mer viktig. For å kunne beholde kompetente medarbeidere (yngre og eldre) er det nødvendig med økonomiske middel/tiltak til faglig oppdatering og utvikling gjennom kurs og seminarer, stipendordninger (til grunnutdanning og videreutdanning).

Å synliggjøre kommunesektoren sin mangfoldighet av stillinger og interessante arbeidsoppgaver for egne ungdommer blir viktig slik de kan ta det med i vurdering av yrkesvalg og utdanning.

Regjeringa sin satsing, Kompetanseløftet 2020 innen helse og omsorg, har medført tilpassa utdanninger for personer i arbeid og tilskuddsordninger. Dette har ikke Øyer kommune brukt i stor nok grad og vi må ha et større fokus på dette i perioden 2019–2022. En stor utfordring for Øyer kommune er å sikre rekruttering og tilstrekkelig kompetanse innen helse og omsorgstjenestene. Dette må være en del av revidert kommunedelplan for helse og omsorg.

For en del år tilbake så fikk du jobb ut fra en gitt grunnutdanning. Gjennom sporadiske kurs og etterutdanninger kunne du holde fast ved dette yrkesvalget livet ut. Framtida vil stille andre krav. Det som en gang var en grunnutdanning går fortere ut på dato og helt ny kompetanse etterspørres. I dette perspektivet må Øyer være aktive for å få ansatte fra egne rekker til å nyutdanne seg. Det blir mer og mer vanlig med en utdanning nr. 2, og dette kan være et viktig tiltak i kampen om å rekruttere og innhente ny kompetanse.

RESULTAT OG KVALITETSMÅL

Balansert resultatstyring er et rapporterings- og styringssystem som gir oppdatert og balansert styringsinformasjon både til enhetsleder, rådmann og politisk nivå. Det er et strategisk verktøy som skal hjelpe oss til å se sammenhengen mellom mål, tiltak og resultater. Helhetlig styring bygger på at mål for kommunens virksomhet settes ut fra ulike perspektiver. Ved å gjøre bruk av balansert resultatstyring som metode forsøker man å tydeliggjøre kommunens strategier. Ordet balansert henspiller på at det lages flere ulike fokusområder slik at det oppnås en mer mangesidig oversikt og bedre balanse i styringen. Tradisjonelt har økonomiske mål og resultater vært dominerende ved styring av kommunen, mens innen helhetlig styring tas også annen tilgjengelig styringsinformasjon i bruk på en systematisk måte. Fokus skal rettes mot flere forhold samtidig. I Øyer har vi bestemt seg for følgende tre perspektiver:

- Økonomi
- Brukere/Tjenester - Tjenestekvalitet
- Medarbeidere

Disse tre perspektivene skal være gjennomgående for hele organisasjonen. Hver tjenesteenhet skal ha et styringskort og viser hvordan de skal måle ønska resultat. I datafangsten vil vi bruke Bedrekommune.no, samt tall fra GSI, IPLOS, Skuleporten og Kostra.

MÅLEOMRÅDE

For at et styringssystem skal fungere, må arbeidet oppleves meningsfylt og det kan ikke være for arbeidskrevende. Av den grunn har vi valgt ut tre område, sjøl om vi har ambisjoner om å utvide det noe. Men i første omgang er det viktig å få med seg alle tjenesteenhetene.

1. Brukerperspektivet – opplevd og målt kvalitet
2. Medarbeiderperspektivet – opplevd og målt kvalitet
3. Økonomi – målt kvalitet

OVERORDNA STYRINGSKART FOR TJENESTEENHETENE

Sentraladministrasjonen

MÅLEOMRÅDE	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022
Netto økning folketall i %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Bosetting av flyktninger	10	10	10	10
Arbeidsledighet i %	<2,8%	< 2,8 %	< 2,7 %	< 2,6 %
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Disposisjonsfond i % av sum driftsinntekter	8 %	9 %	10 %	12 %
Lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	<85%	<84%	<83%	<81%
Avvik i forbindelse med statlige tilsyn	<2	1	1	1
Snittresultat for brukerundersøkelser	4,0	4,1	4,2	4,3
Snittresultat for medarbeiderundersøkelser	4,2	4,3	4,4	4,5
Fravær i % – kommunen som helhet	<5,8%	<5,7%	<5,6%	<5,4%
Netto arbeidsplasser	+5	+5	+8	+8
Økning i besøksturisme	+5%	+5%	+5%	+5%
Nye ladestasjoner i Øyer	1	1	1	1

Skatt og innføring

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Antall arbeidsgiverkontroller (i prosent av antall arbeidsgivere)	3,5-4%	5%	5%
Løsningsgrad totalt Innbetalt restskatt pr. 31/12 året etter utlegg	96,5%	97%	97,5%
Løsningsgrad innfordret kommunale krav pr. 30/6 året etter fakturert	90%	91%	92%
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærværprosent	95%	96%	97%
Øke medarbeiderinvolvering i forhold til måloppnåelse/ styrke teamarbeidet		august	
Utarbeide ny kompetanseplan		Januar	
ØKONOMI			
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Barnehagene – Felles for Vidarheim og Mosjordet

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Foreldresamtaler		2> 0-3 år 1>4-6 år	2> 0-3 år 1> 4-6 år
Foreldremøter		2> pr. år	2> pr. år
Samarbeidsutvalgsmøter		3> pr. år	3> pr. år
Brukertilfredshet (Mosjordet)		4,0	4,2
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet (Vidarheim)		4,2	4,4
Arbeidsmiljø (Vidarheim)		4,2	4,4
Nærvær	93,2%	>94%	>95,5%
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning		1 pr. 7 barn 1 pr. 14 barn	1 pr. 7 barn 1 pr. 14 barn
ØKONOMI			
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Aurvoll skole

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Nasjonale prøver 5.trinn. Lesing, regning og engelsk		=landsgj.snitt	=landsgj.snitt
Mobbing, elevundersøkelse		0	0
Trivsel for elevene, elevundersøkelse		>landsgj.snitt	>landsgj.snitt
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær		>95%	>96%
Desentralisert kompetanseutvikling	2 lærere	2 lærere	2 lærere
ØKONOMI			
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Solvang skole

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Nasjonale prøver 5.trinn. Lesing, regning og engelsk		=langdsgj.snitt	=landsgj.snitt
Mobbing, elevundersøkelse		0	0
Trivsel for elevene, elevundersøkelse		>landsgj.snitt	>landsgj.snitt
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær		>95%	>96%
Desentralisert kompetanseutvikling	2 lærere	2 lærere	2 lærere
ØKONOMI			
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Øyer Ungdomsskole

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Nasjonale prøver 9.trinn. Økning med minst 5 skalapoeng fra prøvene i 8.trinn	Oppfylt	5 poeng	5 poeng
Eksamensresultater: Over snitt i Oppland og landet alle skriftlige fag	Oppfylt	>Oppland/Norge	>Oppland/Norge
Mobbing, målet 0, målt etter elevundersøkelsen		0	0
Trivsel. Høy trivselsfaktor målt etter elevundersøkelsen		90%	90%
Elever og foresatte skal være stolte over å gå på, ha ungdommer ved Øyer ungdomsskole		90% på høyeste nivå	90% på høyeste nivå
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Kompetanseutvikling; gjennomføre plan for dette	5 lærere	3	3
Sosiale tiltak for å vedlikeholde og bedre vårt allerede gode voksenmiljø	4 tiltak	4 tiltak	4 tiltak
Nærvær		>95%	>95%
ØKONOMI			
Regnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Helse og familie

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Brukermedvirkning og brukerdiallog – ta i bruk «FIT».		Implem.	Videreutv.
Gjennomført intern flytting av tjenester		April	
Antall klienter på langtids økonomisk sosialhjelp		Redusert 2	Redusert 3
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær		>95%	>96%
Medarbeidertilfredshet – bruk av egen kompetanse		4,2	4,4
Medarbeidere skal oppleve motivasjon i sin jobb		4,2	4,4
Arbeidsmiljø		4,2	4,4
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå		100%	100%
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Institusjonstjenester

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
ROS-analyse pr. avdeling		50%	100%
Ny velferdsteknologi		1 tiltak	2 tiltak
Etablere 4 nye plasser – langtid		100%	
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær		>91%	>94%
Kortidsfravær		<3%	<2,5%
Gjennomførte medarbeidersamtaler		80%	100%
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå		100%	100%
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Hjemmebaserte tjenester

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Brukertilfredshet		4,0	4,2
Økt andel sjukepleierstillinger		45/50	50/50
Øke stillingen Kreftkoordinator	20%	30%	50%
Tidlig innsats – reduksjon antall pasienter i vedtakstid		Ned 5%	Ned 10%
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Nærvær		>91%	>93%
Korttidsfravær		<3%	<2,5%
Gjennomførte medarbeidersamtaler		80%	100%
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå		100%	100%
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Miljøterapijenester

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Økt andel vernepleierstillinger		40%	50%
Forsterket målretta miljøarbeid på tvers (Hefa og MT), antall samarbeidsmøter i året		8	12
Utvikle miljøtjenesten, botilbud unge + samarbeid med HT		Oppstart	Faste fora
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet		4,0	4,2
Arbeidsmiljø		4,0	4,2
Nærvær		>91%	>94%
Korttidsfravær		<3%	<2,5%
Gjennomførte medarbeidersamtaler		>80%	100%
ØKONOMI			
Månedlig gjennomgang med økonomisjef og rådmannsnivå		100%	100%
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Kultur og Service

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Andel grunnskoleelever i kulturskolen	41%	41%	41%
Utlån bibliotek	2,0 pr. innb.	>2018	>2019
Besøk i fritidssenter (ungdom) – besøk pr. innbygger under 20 år	0,9	>2018	>2019
Arkiv	Lukke avvik	0 avvik	0 avvik
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Medarbeidertilfredshet		4,0	4,2
Arbeidsmiljø		4,0	4,2
Nærvær		>95%	>96%
Gjennomførte medarbeidersamtaler	50%	100%	100%
ØKONOMI			
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

Tekniske Tjenester

MÅLEOMRÅDE	Resultat	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2018	2019	2020-22
Innføre nytt program for sjølkost		X	I bruk
Redusere ventetid på byggesaksbehandling		95%	100%
Antall avvik på drikkevann		0	0
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
Kompetanseplan for Byggesak, plan og kart/oppmåling		Juni	
Kurs i budsjettarbeid for alle avdelingsledere/fagledere		Mai	
Gjennomførte medarbeidersamtaler		100%	100%
ØKONOMI			
Årsregnskap		0	0
Innovasjonsprosjekt/tiltak		1	1

HVORDAN NÅ MÅLENE?

ÅRSJUL 2018	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Kostra-rapportering	X	X										
Iplos-rapportering	X											
Rekneskapsavslutning	X	X										
Kostraanalyse			X									
Årsmelding utarbeides		X	X									
Korrigerer Kostra				X								
Resultatdialog			X	X								
Medarbeiderundersøkelse					X							
Kvartalsrapport				X				X			X	
Årsmelding framlegges						X						
Brukerundersøkelser								X				
Kostraanalyse								X	X			
Oppstart Økonomiplan						X			X	X		
Medarbeidersamtaler									X	X		
Budsjettarbeid administrativt								X	X	X		
Budsjettarbeid politisk						X				X	X	X

GJENNOMFØRING AV BRUKER- OG MEDARBEIDERUNDERSØKELSER

MU = Medarbeiderundersøkelse

BU = Brukerundersøkelse

Tjenesteenhet	2020	2021	2022	2023
Skatt og Innfordring		MU		BU
Mosjordet Barnehage	BU	MU		BU
Vidarheim Barnehage	MU	BU		MU
Aurvoll Skole		BU	MU	
Solvang Skole	BU		MU	BU
Øyer Ungdomskole		MU	BU	
Helse og Familie	MU	BU		MU
Institusjonstjenester		MU	BU	
Hjemmebaserte tjenester	BU		MU	BU
Miljøterapi tjenester	MU		BU	MU
Kultur og Service	MU		BU	MU
Tekniske Tjenester		BU	MU	

RESSURSBRUK

PRIORITERING

Prioriteringsindikatorene sier noe om hvor mye av egne penger kommunen har brukt på de enkelte tjenestene i kommunen. En tjeneste kan sies å ha høy prioritet når kommunen bruker en relativt stor del av sine ressurser på en bestemt tjeneste sett i forhold til demografi og til dels sammenlignet med andre kommuner.

Følgende oversikt viser netto driftsutgifter per tjenesteområde i prosent av totale netto driftsutgifter.

TJENESTEOMRÅDE	Øyer 2015	Øyer 2016	Øyer 2017	Gr. 11 2017
Administrasjon og styring	7,3	7,2	7,4	7,5
Barnehage	11,0	12,2	11,2	12,5
Grunnskole	26,1	23,4	23,2	23,8
Helse- og omsorg	33,1	37,9	37,8	38,3
Sosialtjeneste	6,0	6,5	6,8	5,6
Barnevern	2,6	3,1	4,3	3,8
Vann og avløp	2,9	3,0	3,1	-0,4
Fysisk planlegging/natur/nærmiljø	1,2	0,6	1,1	0,9
Kultur	4,0	2,9	2,4	3,4
Kirke	1,0	1,1	1,0	1,2
Samferdsel	1,1	1,1	1,0	2,1
Næring	2,8	0,8	1,1	0,1
Brann- og ulykkesvern	1,1	1,1	1,2	1,5

Tabellen viser hvordan netto driftsutgifter har utvikla seg innenfor tjenesteområdene og intern fordeling hos oss sammenligna med Oppland og gjennomsnittet i Kommunegruppe 11.

Netto driftsutgifter fordelt på brukere i målgruppa.

NDU = Netto driftsutgifter.

MÅLGRUPPE	Øyer 2015	Øyer 2016	Øyer 2017
NDU adm. og styring pr. innbygger	22 266	22 436	24 375
NDU pr. innbygger 1–5 år, barnehage	33 639	38 016	36 785
NDU pr. innbygger 6–15 år, grunnskole	79 904	73 072	76 205
NDU pleie/omsorg pr. innbygger	101 554	118 464	124 263
NDU sosiale tjenester pr. innbygger	18 152	20 256	22 096
NDU barnevern pr. innbygger 0–17 år	8 093	9 594	14 097
NDU vann, avløp og renovasjon/avfall	8 944	10 085	9 930
NDU fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	3 713	1 724	3 563
NDU kultursektoren pr. innbygger	12 128	8 969	8 042
NDU kirke pr. innbygger	3 183	3 376	3 319

DEKNINGSGRAD

En dekningsgrad måler delen av målgruppa som er mottaker av tjenesten. Om målgruppa er heterogen, kan den med fordel splittes opp slik at vi får separate dekningsgrader for ulike deler av målgruppa. Forskjeller i samla dekningsgrader mellom kommuner kan derfor skyldes at målgruppa er ulikt sammensatt, i tillegg til at kommunene har ulike inntekter og utgiftsbehov og gjør ulike prioriteringer.

DEKNINGSGRAD	Øyer 2015	Øyer 2016	Øyer 2017	Gr. 11 2017	Oppland 2017
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i %	86	84,1	78,3	82,5	81
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i %	97,9	99,5	99,3	97,3	97,8
Andel barn i kommunal grunnskole 6 – 15 år	542	535	545	-	-
Andel elever med spesialundervisning i %	7,2	7,3	8,8	8,6	6,9
Andel elever 1. – 4. klasse med spesialundervisning i %	4,9	5,7	3,9	6,0	4,3
Andel elever 5. – 7. klasse med spesialundervisning i %	9,0	4,9	9,9	9,8	7,8
Andel elever 8. 10. klasse med spesialundervisning i %	8,6	11,9	13,7	10,7	9,4
Andel barn med barnevernstiltak 0 – 22 år	2,8	3,7	3,9	4,4	4,6
Andel sosialhjelpsmottakere 20-66 år av innbyggere i samme gruppe	4,9	3,8	3,8	3,4	3,4
Andel innbyggere 80+ i institusjon i %	10,3	11,3	15,1	12,3	11,1
Mottakere av hjemmetjeneste 0-66 år i %	32,1	31,7	33	45,8	45,8
Mottakere av hjemmetjeneste 67-79 år i %	39,1	39,1	39,9	36,4	34,5

PRODUKTIVITET

Produktivitetsindikatoren seier noe om kostnaden med å produsere en enhet av denne tjenesten. Produktiviteten kan sies å være høy om ressursbruken er lav i forhold til produksjonen. Når produksjonen blir målt ved tallet på mottakere blir det ikke tatt hensyn til variasjoner i brukernes behov og pleietyngde. Det blir heller ikke tatt hensyn til variasjoner i tallet på brukere i løpet av året. Det kan derfor være ulike tolkninger av hvorfor en kommune har høye utgifter per bruker:

- Produktiviteten er lav – en får lite velferd for pengebruken
- Kvaliteten er høy – brukerne tar imot relativt gode tjenester
- Enhetskostnadene er høye – det er relativt dyrt å produsere tjenester i kommunen. Grunnen til dette kan være smådriftsulemper, store reiseavstander eller høyt lønnsnivå på grunn av rekrutteringsproblem.

Eksempelvis kan kostnadene per mottaker bli høye i kommuner som har brukere med relativt høyt hjelpebehov. I slike tilfeller kan høye kostnader per mottaker ikke tolkes som et uttrykk for lav produktivitet.

Tabellen viser *korrigerede brutto driftsutgifter* til ulike målgrupper.

DEKNINGSGRAD	Øyer 2015	Øyer 2016	Øyer 2017	Gr. 11 2017
KBDU pr. barn i kommunale barnehager	200 221	209 413	224 363	194 257
KBDU pr. elev i grunnskolen	106 488	107 631	111 426	101 092
KBDU til elever med skoleskyss	8 505	8 765	9 236	8 899
KBDU til sosiale tjenester pr. mottaker	25 552	32 459	35 371	Ikke tall
KBDU til mottakere av pleie og omsorgstjenester	344 766	368 885	355 941	407 537
KBDU til mottakere av hjemmetjenester	182 196	207 538	197 262	260 923
KBDU pr. plass i institusjon	1 036 927	790 939	801 909	1 102 526

TALLDELEN – MED EN DEL DETALJERINGER

BUDSJETTSKJEMA 1A og 1B – DRIFT

Budsjettskjema 1A - Drift	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-146 400	-137 840	-140 355
Ordinært rammetilskudd	-151 200	-141 660	-132 080
Skatt på eiendom	-36 500	-33 100	-26 249
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	-15 393	-18 220	-24 251
SUM FRIE INNTEKTER	-349 493	-330 820	-322 935
Renteinntekter og utbytte	-10 247	-10 427	-11 337
Renteutgifter og andre finansutgifter	15 300	13 350	12 952
Avdrag på lån	25 500	24 600	24 095
NETTO FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER	30 553	27 523	25 710
Til dekning av tidligere regnskapsmessig merforb.	-	-	-
Til ubundne avsetninger	8 911	9 217	5 027
Til bundne avsetninger	-	-	-
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-1 500	-500	-930
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-
NETTO AVSETNINGER	7 411	8 717	4 097
Overført til Investeringsbudsjettet	2 000	1 800	450
Til fordeling drift	-310 404	-292 780	-292 677
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	310 404	292 780	286 074
REGNSKAPSMESSIG MERFORBRUK/MINDREFORBRUK	-	-	-6 603

Økonomiplan 2019-2022 – Årsbudsjett 2019

Budsjettskjema 1B - Drift	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Sentraladministrasjonen	10 656	17 996	17 019
Interkommunalt samarbeid	17 570	-	-
Fellesutgifter	12 286	15 456	3 199
Fellesutgifter grunnskole	3 725	89 757	85 774
Fellesutgifter barnehage	21 939		
Mosjordet barnehage	6 232		
Vidarheim barnehage	10 707		
Aurvoll skole	10 678		
Solvang skole	20 459		
Øyer ungdomsskole	19 508		
Helse og familie	55 305	48 632	54 700
Stabstjenester helse og omsorg	3 549	92 126	98 116
Institusjonstjenester	34 908		
Hjemmebaserte tjenester	21 556		
Miljøterapi tjenester	30 595		
Kultur og service	16 289	10 149	9 467
Tekniske tjenester	27 541	30 864	32 045
SUM FORDELT TIL DRIFT	323 503	304 980	300 320
Sum fordelt til drift jfr. Budsjettskjema 1A	310 404	292 780	286 074
Differanse	13 099	12 200	14 246
<i>Forklaring på differansen:</i>			
Skatt og finans		-	-3 927
Investeringer (kalkulatoriske renter og avskrivninger)	-13 100	-12 200	-10 318
Differanse etter avviksforklaring	-	-	-

BUDSJETTSKJEMA 2A og 2B – INVESTERING

Budsjettskjema 2A - Investering	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Finansieringsbehov:			
Investeringer i anleggsmidler	78 480	36 230	25 702
Utlån og forskutteringer	10 000	10 000	10 183
Kjøp av akjer og andeler	1 050	-	1 008
Avdrag på lån	1 600	1 000	3 947
Dekning av tidligere års udekket	-	-	7 033
Avsetninger	-	-	3 371
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	91 130	47 230	51 244
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	-59 480	-30 821	-24 095
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 400	-5 750	-10 863
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 150	-3 859	-2 206
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-1 600	-1 000	-11 410
Andre inntekter	-19 500	-3 000	-539
SUM EKSTERN FINANSIERING	-89 130	-44 430	-49 113
Overført fra drift	-2 000	-1 800	-450
Bruk av avsetninger	-	-1 000	-1 681
SUM FINANSIERING	-91 130	-47 230	-51 244
UDEKKET/UDISPONERT	-	-	-

Budsjettskjema 2B - Investering	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
3-1 IKT-prosjekt	1 300	500	621
Kjøp av IKT-utstyr	500	1 500	1 523
Velferdsteknologi	500	1 000	1 051
Øyer og Tretten kirke - vanntåkeanlegg, forprosjekt	50	-	-
Tretten idrettshall - oppgradering	300	500	40
Bakketun bofellesskap	680	-	-
Øyer helsehus - trapp og takoverbygg	500	-	-
Kantine Bakketun - oppgradering	200	-	-
Vidarheim barnehage - gesims	500	-	-
SD-anlegg skole og barnehage	900	-	-
Solvang og Øyer ungdomsskole - solskjerming	200	-	-
Øyer ungdomsskole - asfaltering ved inngang	300	-	-
Kontorbygg Tretten - ombygging	1 000	-	460
Tingberg: Kommunestyresal og møterom	500	-	-
Øyer samfunnshus - bytte av heis	800	-	-
Utfasing oljefyr	800	-	-
Skriua - støyskjerming	2 300	800	204
Asfaltering kommunale veger	2 500	1 000	51
Flomsikring og rydding bekker	400	100	-
Trodal boligfelt - trinn 2	10 000	11 000	2 333
INVESTERINGER BYGG OG ANLEGG	24 230		
Brattbakken industriområde	700		-
Rehabiliteringsnett Øvregate	4 000		-
Avløpshåndtering/Tretten renseanlegg	30 000	5 250	272
Høydebasseng Øyer/Hafjell - prosjektering	200		
Hovedledningsnett fram til høydebasseng Øyer/Hafjell	50		
Øvre trykksone Tingberg, ledn.anlegg Haug-Øyer kirke	200		
Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)	100	-	18
Rehabilitering kommuer og ledningstrekk Grandudmoen	2 000	4 000	-
Oppgradering driftsovervåkning	2 000	2 000	
Ny VA-streng Ile-Panorama	9 000		206
HB Hundersetervegen og trykkøker Skalmstad	6 000		248
INVESTERINGSER VA - SJØLKOST	54 250		
SUM FORDELT TIL INVESTERINGSPROSJEKTER	78 480		
UDEKKET/UDISPONERT			
Startlån	10 000	10 000	
EK-innskudd KLP	1 050	1 050	
ANDRE INVESTERINGER	11 050	11 050	-
SUM TOTALT INVESTERINGSBUDSJETT	89 530	11 050	-

HOVEDOVERSIKT DRIFT ØKONOMIPLAN 2019-2022

ØKONOMIPLAN – Rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan 2019 – 2022						
	2017-kr	2018-kr	Alle tall i 2018 kroner			
ENHET	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Sentraladministrasjon	17 019	17 996	10 656	10 506	10 656	10 506
Interkommunalt samarbeid	-	-	17 570	17 570	17 570	17 570
Fellesutgifter	3 199	15 456	12 286	12 286	12 286	12 266
Fellesutgifter grunnskole	-	-	3 725	3 725	3 725	3 725
Fellesutgifter barnehage	-	-	21 939	21 939	22 723	22 723
Mosjordet barnehage			6 232	6 232	6 232	6 232
Vidarheim barnehage			10 707	10 707	10 707	10 707
Aurvoll skole	85 774	89 757	10 678	10 028	10 068	10 028
Solvang skole			20 459	19 909	19 909	19 909
Øyer ungdomsskole			19 508	19 208	19 208	19 208
Helse og familie	54 700	48 632	55 305	55 880	55 880	55 880
Stabstjenester helse og omsorg			3 549	3 549	3 549	3 549
Institusjonstjenester	98 116	92 126	34 908	34 908	34 908	34 908
Hjemmebaserte tjenester			21 556	21 556	21 556	21 556
Miljøterapi tjenester			30 595	30 595	30 595	30 595
Kultur og service	9 467	10 149	16 289	15 259	15 289	15 259
Tekniske tjenester	32 045	30 864	27 541	27 791	27 691	27 991
Skatt og finans	-3 927	-				
Investeringer	-10 318	-12 200	-13 100	-14 400	-15 800	-15 900
SUM NETTO DRIFTSRAMME	286 075	292 780	310 404	307 249	306 753	306 713
Rammetilskudd/Skatt/Skjønn inkl.	-272 435	-279 500	-297 600	-298 800	-300 800	-302 700
Andre generelle statstilskudd	-24 251	-18 220	-15 393	-15 366	-15 338	-15 300
Kommunal eiendomsskatt	-26 249	-33 100	-36 500	-36 900	-37 300	-37 700
SUM FRIE INNTEKTER	-322 935	-330 820	-349 493	-351 066	-353 438	-355 700
Renter og finanskostnader	12 952	13 350	15 225	16 400	18 300	17 200
Renter og finansavkastninger	-11 337	-10 427	-11 047	-11 547	-12 047	-12 247
Avdrag	24 095	24 600	25 500	27 000	27 000	27 500
NETTO FINANS OG GJELD	25 710	27 523	29 678	31 853	33 253	32 453
RESULTAT FØR FONDSBRUK/AVS.	-11 150	-10 517	-9 411	-11 964	-13 432	-16 534
Overføring til investeringsregnskapet	450	1 800	2 000	3 000	4 000	5 000
Bruk av generelle avsetninger	-930	-500	-1 500	-500	-500	-500
Generelle avsetninger	5 027	9 217	8 911	9 464	9 932	12 034
RESULTAT	-6 603	-	-	-	-	-

SENTRALADMINISTRASJON

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
100 SENTRALADMINISTRASJON	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	17 017	17 996	17 996	17 996	17 996	17 996
Budsjett tekniske justeringer						
Flyttes: Skatt og innfordring			-1 124	-1 124	-1 124	-1 124
Flyttes: Fellesenhet økonomi			-2 237	-2 237	-2 237	-2 237
Prisvekst 2018			176	176	176	176
Flyttes: Innkjøp			-364	-364	-364	-364
Flytting interkommunalt samarbeid			0	0	0	0
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			256	256	256	256
Flytting HR og Servicetorg			-3 962	-3 962	-3 962	-3 962
Lønnsmidler kommunalsjefer			165	165	165	165
Endring fra tidligere års tiltak						
Valg 2019			150	0	150	0
Rådmannens forslag						
Budsjettet sykkelønsrefusjon			-15	-15	-15	-15
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-150	-150	-150	-150
Forutsatte inntekter - søke eksterne midler			-300	-300	-300	-300
Frikjøp hovedtillitsvalgt			65	65	65	65
Sum endringer			-7 340	-7 490	-7 340	-7 490
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			10 656	10 506	10 656	10 506

INTERKOMMUNALE TJENESTER

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
1500 INTERKOMMUNALT SAMABEID	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	0	0	0	0	0	0
Budsjett tekniske justeringer						
Helseregion SG - flyttet fra sektor Helse og omsorg			462	462	462	462
Frisklivssentralen - flyttet fra sektor Helse og omsorg			359	359	359	359
Miljøretta helsevern - flyttet fra sektor Helse og omsorg			85	85	85	85
Interkommunal legevakt - flyttet fra sektor Helse og omsorg			1 214	1 214	1 214	1 214
KAD-plasser - flyttet fra sektor Helse og omsorg			995	995	995	995
Intermediære senger - flyttet fra sektor Helse og omsorg			1 474	1 474	1 474	1 474
Landbrukskontoret - flyttet fra sektor Plan og utvikling			1 990	1 990	1 990	1 990
Fellesenhet økonomi - flyttet fra Sentraladministrasjon			2 237	2 237	2 237	2 237
Innkjøp - flyttet fra Sentraladministrasjon			364	364	364	364
Skatt og innfordring - flyttet fra Sentraladministrasjon			1 124	1 124	1 124	1 124
Lillehammer Region Vekst - flyttet fra Fellesutgifter			943	943	943	943
Kvalitetskoordinator - flyttet fra Fellesutgifter			103	103	103	103
Personvernombud - flyttet fra Fellesutgifter			145	145	145	145
Lillehammer Region Brannvesen - flyttet fra sektor Plan og utvikling			3 825	3 825	3 825	3 825
Endring fra tidligere års tiltak						
Helårseffekt Personvernombud			55	55	55	55
Nytt samarbeidsområde: Psykisk helse og rus			163	163	163	163
Samla økning interkommunale samarbeid inkl. lønns- og prisvekst 2019			2 032	2 032	2 032	2 032
Sum endringer			17 570	17 570	17 570	17 570
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			17 570	17 570	17 570	17 570

FELLESUTGIFTER

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
200 FELLESUTGIFTER	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	3 200	15 456	15 456	15 456	15 456	15 456
Budsjett tekniske justeringer						
Lillehammer Region Vekst			-943	-943	-943	-943
Personvernombud - flyttes			-145	-145	-145	-145
Prisvekst 2018			196	196	196	196
Kvalitetskoordinator - flyttes			-103	-103	-103	-103
Deflator 2019: 2,8 % fordeles tjenesteenheter (opprinnelig pott: 7,5 mill kr)			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Endring fra tidligere års tiltak						
Reduksjon telefoniutgifter Office 365			-70	-70	-70	-70
Tilskuddsportalen og digitaliseringsprosjekt 2018			-125	-125	-125	-125
Rådmannens forslag						
Prosjekt Intertransport Hasjell			20	20	20	0
Pensjon: Amortisert premieavvik - premiefond			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum endringer			-3 170	-3 170	-3 170	-3 190
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			12 286	12 286	12 286	12 266

FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
220 FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	0	0	0	0	0	0
Budsjett tekniske justeringer						
Budsjetttramme overført fra Fellesutgifter sektor oppvekst			5 065	5 065	5 065	5 065
Rådmannens forslag						
Frigjorte midler: Tiltak privatskoleelev			-280	-280	-280	-280
Frigjorte midler: Sektorlederlønn			-1 060	-1 060	-1 060	-1 060
Sum endringer			3 725	3 725	3 725	3 725

FELLESUTGIFTER BARNEHAGE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
230 FELLESUTGIFTER BARNEHAGE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	0	0	0	0	0	0
Budsjett tekniske justeringer						
Lønnsressurs støttepedagog overført Vidarheim barnehage			-560	-560	-560	-560
Budsjettramme overført fra Fellesutgifter sektor oppvekst			21 683	21 683	21 683	21 683
Rådmannens forslag						
Tilskudd private barnehager			816	816	1 600	1 600
Sum endringer			21 939	21 939	22 723	22 723
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			21 939	21 939	22 723	22 723

MOSJORDET BARNEHAGE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
300 MOSJORDET BARNEHAGE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	5 811	5 239	5 239	5 239	5 239	5 239
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2018			8	8	8	8
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			-125	-125	-125	-125
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			158	158	158	158
Rådmannens forslag						
Budsjettert sykkelønsrefusjon			-20	-20	-20	-20
Bemanningsnorm			530	530	530	530
Økt antall plasser fra hovedopptak 2018			500	500	500	500
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-58	-58	-58	-58
Sum endringer			993	993	993	993
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			6 232	6 232	6 232	6 232

VIDARHEIM BARNEHAGE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
320 VIDARHEIM BARNEHAGE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	99 001	8 559	8 559	8 559	8 559	8 559
Budsjett tekniske justeringer						
Lønnsressurs støttepedagog flyttet fra fellesutgifter oppvekst			560	560	560	560
Prisvekst 2018			11	11	11	11
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			269	269	269	269
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			-200	-200	-200	-200
Rådmannens forslag						
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-50	-50	-50	-50
Bemanningsnorm			745	745	745	745
Økt antall plasser fra hovedopptak 2018			900	900	900	900
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-87	-87	-87	-87
Sum endringer			2 148	2 148	2 148	2 148
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			10 707	10 707	10 707	10 707

AURVOLL SKOLE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
340 AURVOLL SKOLE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	11 008	10 439	10 439	10 439	10 439	10 439
Budsjett tekniske justeringer						
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			-290	-290	-290	-290
Prisvekst 2018			14	14	14	14
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			343	343	343	343
Endring fra tidligere års tiltak						
Fåddelt skole Aurvoll fra 2020				-400	-400	-400
Rådmannens forslag						
Elevutfordringer			250			
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-20	-20	-20	-20
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-58	-58	-58	-58
Sum endringer			239	-411	-411	-411
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			10 678	10 028	10 028	10 028

SOLVANG SKOLE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
350 SOLVANG SKOLE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	21 059	19 884	19 884	19 884	19 884	19 884
Budsjett tekniske justeringer						
Differanse lønn rektor			80	80	80	80
Prisvekst 2018			44	44	44	44
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			-430	-430	-430	-430
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			595	595	595	595
Rådmannens forslag						
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-174	-174	-174	-174
Bortfall av IMDI-midler - delvis kompensasjon			550			
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-90	-90	-90	-90
Sum endringer			575	25	25	25
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			20 459	19 909	19 909	19 909

ØYER UNGDOMSSKOLE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
370 ØYER UNGDOMSSKOLE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	19 653	19 387	19 387	19 387	19 387	19 387
Budsjett tekniske justeringer						
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			-515	-515	-515	-515
Prisvekst 2018			47	47	47	47
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			538	538	538	538
Rådmannens forslag						
Elevutfordringer			300			
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-75	-75	-75	-75
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-174	-174	-174	-174
Sum endringer			121	-179	-179	-179
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			19 508	19 208	19 208	19 208

HELSE OG FAMILIE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
420 HELSE OG FAMILIE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	54 700	48 632	48 632	48 632	48 632	48 632
Budsjett tekniske justeringer						
Fysio- og ergoterapi overflyttet fra Helse og omsorg			4 261	4 261	4 261	4 261
Prisvekst 2018			206	206	206	206
Legetjenesten overflyttet fra Helse og omsorg			6 024	6 024	6 024	6 024
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			-115	-115	-115	-115
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			870	870	870	870
Arbeid og aktivitet flyttes til Miljøtjenester			-4 458	-4 458	-4 458	-4 458
Endring fra tidligere års tiltak						
Styrking av legetjenesten jf. KS-sak 14/18			1 000	1 000	1 000	1 000
Redusert Integringstilskudd			-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Rådmannens forslag						
Avvikling Bofellesskap enslige mindreårige			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Psykologstilling - lovpålegg fra 2020			0	574	574	574
SLT-koordinator			125	125	125	125
Akuttberedskap barnevern - lovpålegg			260	260	260	260
Styrket ramme: Ressurskrevende brukere			1 800	1 800	1 800	1 800
Styrket ramme: Reduksjon i integreringstilskudd			2 000	2 000	2 000	2 000
Sum endringer			6 673	7 247	7 247	7 247
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			55 305	55 880	55 880	55 880

FELLESTJENESTER HELSE OG OMSORG

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
440 STABSTJENESTER HELSE OG OMSORG	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	7 661	5 314	5 314	5 314	5 314	5 314
Budsjett tekniske justeringer						
Flyttes: KAD-plasser			-995	-995	-995	-995
Flyttes: Interkommunal legevakt			-1 214	-1 214	-1 214	-1 214
Prisvekst 2018			144	144	144	144
Kompensert ramme: Flytting husleieinntekter			2 180	2 180	2 180	2 180
Flyttes: Helseregion SG			-462	-462	-462	-462
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			106	106	106	106
Flyttes: Miljøretta helsevern			-85	-85	-85	-85
Flyttes: Frisklivssentralen			-359	-359	-359	-359
Rådmannens forslag						
Frigjorte midler: Sektorlederlønn			-1 080	-1 080	-1 080	-1 080
Sum endringer			-1 765	-1 765	-1 765	-1 765
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			3 549	3 549	3 549	3 549

INSTITUSJONSTJENESTER

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
441 INSTITUSJONSTJENESTER	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	35 575	33 201	33 201	33 201	33 201	33 201
Budsjett tekniske justeringer						
Energibudsjett flyttes til Teknisk			-870	-870	-870	-870
Prisvekst 2018			108	108	108	108
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			834	834	834	834
Flyttes: Intermediære senger			-1 474	-1 474	-1 474	-1 474
Rådmannens forslag						
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-110	-110	-110	-110
4 nye plasser Øyer helsehus			3 400	3 400	3 400	3 400
Frikjøp hovedtillitsvalgt			-65	-65	-65	-65
Effektiviseringskutt inkl. telefonløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-116	-116	-116	-116
Sum endringer			1 707	1 707	1 707	1 707
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			34 908	34 908	34 908	34 908

HJEMMEBASERTE TJENESTER

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
443 HJEMMEBASERTE TJENESTER	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	17 887	19 540	19 540	19 540	19 540	19 540
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2018			28	28	28	28
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			414	414	414	414
Rådmannens forslag						
Styrket ramme: Vedtakstimer			1 800	1 800	1 800	1 800
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-110	-110	-110	-110
Effektiviseringskutt inkl. telefonløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-116	-116	-116	-116
Sum endringer			2 016	2 016	2 016	2 016
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			21 556	21 556	21 556	21 556

MILJØTERAPITJENESTER

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
444 MILJØTJENESTER	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	22 551	24 125	19 540	19 540	19 540	19 540
Budsjett tekniske justeringer						
Prisvekst 2018			139	139	139	139
Arbeid og aktivitet - overflyttet			4 458	4 458	4 458	4 458
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			389	389	389	389
Rådmannens forslag						
Styrket ramme: Ressurskrevende brukere			800	800	800	800
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-100	-100	-100	-100
Styrket ramme: BPA			900	900	900	900
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-116	-116	-116	-116
Sum endringer			6 470	6 470	6 470	6 470
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			30 595	30 595	30 595	30 595

KULTUR OG SERVICE

TJENESTEENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
500 KULTUR OG SERVICE	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	9 467	10 149	10 149	10 149	10 149	10 149
Budsjett tekniske justeringer						
HR og Servicetorg overført			3 962	3 962	3 962	3 962
Prisvekst 2018			22	22	22	22
Energibudsjett flyttes til Teknisk			-69	-69	-69	-69
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			181	181	181	181
Endring fra tidligere års tiltak						
Prosjekt "Tankeplass"			-35	-35	-35	-35
Rådmannens forslag						
Budsjettert sykkelønnsrefusjon			-20	-20	-20	-20
Effektiviseringskutt			-50	-50	-50	-50
Økt stilling Servicekontor (40 %)			220	220	220	220
Økt stillingsressurs arkiv			600	600	600	600
Styrket ramme: Bibliotek			100	100	100	100
Økte lønnsressurser: Korpsundervisning			75	75	75	75
Musicalsatsing			100	100	100	100
Kulturpris - arrangement			30	0	30	0
Tilskudd orgel øyer kirke			1 000	0	0	0
Økt driftsstøtte Frivilligsentralen - husleie Utstyrsbank			24	24	24	24
Sum endringer			6 140	5 110	5 140	5 110
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			16 289	15 259	15 289	15 259

TEKNISKE TJENESTER

TJENESTENHET	2 017	2 018	2019	2020	2021	2022
510 TEKNISKE TJENESTER	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Fremskrevet budsjett						
19/basis	32 045	30 864	30 864	30 864	30 864	30 864
Budsjett tekniske justeringer						
Landbrukskontoret			-1 990	-1 990	-1 990	-1 990
Redusert ramme etter overførte husleieinntekter			-2 180	-2 180	-2 180	-2 180
Prisvekst 2018			537	537	537	537
Lillehammer Region Brann			-3 825	-3 825	-3 825	-3 825
Energibudsjett - flyttet til Teknisk			2 644	2 644	2 644	2 644
Lønnsvekst 2018 (helårseffekt)			505	505	505	505
Endring fra tidligere års tiltak						
FDV-utgifter Øyer helsehus - opptrapping			200	200	200	200
Brannstrategiplaner 2018			-250	-250	-250	-250
Rådmannens forslag						
Budsjettert sykkelønsrefusjon			-100	-100	-100	-100
Kommunedelplan Øyer sør - konsulentutgifter			450	300	0	0
Bortfall av husleieinntekter Øyer kirkekontor			190	190	190	190
Effektiviseringskutt inkl. telefoniløsning til Servicetorg og reduserte portoutg			-164	-164	-164	-164
Vedlikeholdsmidler			600	1 000	1 200	1 500
Økte felleskostnader Skarpsnobygget			60	60	60	60
Sum endringer			-3 323	-3 073	-3 173	-2 873
NETTORAMME OVERFØRT HOVEDOVERSIKT			27 541	27 791	27 691	27 991

FRIE INNTEKTER

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Rammetilskudd*	127 447	134 414	151 200	151 900	152 900	153 900
Skatt på inntekt og formue*	140 355	137 840	146 400	146 900	146 900	148 800
SUM RAMMETILSKUDD OG SKATT	267 802	272 254	297 600	298 800	299 800	302 700
Kompensasjonsordninger	24 251	18 220	15 393	15 366	15 338	15 300
Kommunal eiendomsskatt	26 249	33 100	36 500	36 900	37 300	37 700
SUM FRIE INNTEKTER	318 302	323 574	349 493	351 066	352 438	355 700
SKJØNNSMIDLER (inkludert i rammetilskudd)	2017	2018	2019			
Skjønnsmidler, ikke spesiell fordeling	900	1 600	2 300			
Ekstraordinære skjønnsmidler**	250	1 150	<i>ikke fordelt</i>			
SUM SKJØNNSMIDLER	1 150	2 750	2 300			

*Anslag på skatt og rammetilskudd etter prognosmodellen, korrigert for forventet økt innbyggertall 2020-22

**Ekstraordinære skjønnsmidler 2018: 0,9 mill kr til 6:1-prosjekt HSG

FINANS

Rentekostnader

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
		Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan			
Renter på lån for videreutlån	585	650	861	1 299	1 745	1 870
Renter på lån til kom.invest - ikke sjølkost	8 958	8 050	9 705	9 467	10 314	9 507
Renter på lån til sjølkost	3 484	4 700	4 659	5 606	6 290	5 861
SUM RENTEKOSTNADER	13 027	13 400	15 225	16 372	18 349	17 238

Finansinntekter/-disposisjoner

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Regnskap	Budsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2019-2022			
Avdrag på lån for videreutlån	3 947	1 284	1 601	1 955	2 309	2 663
Avdrag på lån til kom.invest - ikke sjølkost	17 348	17 712	17 298	17 557	17 456	17 781
Avdrag på lån til sjølkost	6 747	6 888	8 202	9 443	9 544	9 719
Avskrivning VAR		7 821	7 316	8 145	8 970	8 796
NETTO LÅNEAVDRAG						

Låneavdrag

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lånegjeld pr. 01.01	605 881	604 069	619 405	687 824	691 813	675 734
Nye lån	25 000	41 400	95 520	32 944	13 230	10 000
Avdrag*	26 812	26 064	27 101	28 955	29 309	30 163
Lånegjeld pr. 31.12	604 069	619 405	687 824	691 813	675 734	655 571
Utlån	36 929	45 662	54 060	62 106	69 796	77 133
Ubrukte lånemidler	24 319	0	0	0	0	0
Netto lånegjeld	542 821	573 743	633 764	629 707	605 938	578 438
Innbyggertall	5 090	5 129	5 152	5 169	5 180	5 194
Lånegjeld pr. innbygger	107	112	123	122	117	111

* Totale avdrag. Avdrag på startlån (Husbanken) blir ført i investeringsregnskapet.

INVESTERINGER

INVESTERINGER I ØKONOMIPLANPERIODEN				
Tiltak	2019	2020	2021	2022
3-1 IKT-prosjekt	1 300	500	750	750
Kjøp av IKT-utstyr	500	500	500	500
Velferdsteknologi	500	500	500	500
Ventilasjon med kjøling Tingberg		1 500		
Skranke- og adgangskontroll Tingberg		400		
Øyer og Tretten kirke - vanntåkeanlegg	50	1 400	1 600	
Tretten idrettshall - oppgradering	300			
Bakketun bofellesskap - vegger og rekkverk	680			
Øyer helsehus - takoverbygg og trapp	500			
Øyer helsehus - kjøling			550	
Øyer helsehus - bytte av vinduer				400
Kantine Bakketun - oppgradering	200			
Vidarheim barnehage - gesims	500			
SD-anlegg skole og barnehage	900			
Solvang og Øyer ungdomsskole - solskjerming	200			
Øyer ungdomsskole - asfaltering ved inngang	300			
Solvang - asfaltering ved inngang		500		
Solvang amfi - klappseter			500	
Kontorbygg Tretten - ombygging	1 000			
Tingberg: Kommunestyresal og møterom	500			
Øyer samfunnshus - bytte av heis	800			
Tretten samfunnshus - universell utforming			300	3 200
Utfasing oljefyr	800			
Trafikksikring Øyer ungdomsskole			5 000	
Asfaltering kommunale vegger	2 500		2 500	
Flomsikring og rydding bekker	400	100	400	
Skriua - støyskjerming	2 300	3 000		
Trodal boligfelt - trinn 2	10 000	14 000		
INVESTERINGER BYGG OG ANLEGG	24 230	22 400	12 600	5 350
Brattbakken industriområde	700			
Rehabilitering ledningsnett Øvregate	4 000			
Avløpshåndtering/Tretten renseanlegg	30 000			
Høydebasseng Øyer/Hafjell	200	4 000	4 000	
Hovedledningsnett fram til høydebasseng Øyer/Hafjell	50	1 000		
Øvre trykksone Tingberg - ledningsanlegg Haug-Øyer kirke	200	4 000		
Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)	100	6 000		
Ny hovedvannledning Øyer VV-Langvik		400		
Rehabilitering kummer og ledningstrekk Granrudmoen	2 000	2 000	2 000	2 000
Oppgradering driftsovervåkning	2 000			
Avløpstiltak sammen med Lillehammer		2 000	2 000	2 000
Ny VA-streng Ile-Panorama	9 000			
HB Hundersetervegen og trykkøker Skalmstad	6 000			
HB Dølda		6 000		
INVESTERINGER SJØLKOST	54 250	25 400	8 000	4 000
Andre investeringer				
Egenkapitalinskudd KLP	1 050	1 050	1 050	1 050
Nye formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000
Avdrag formidlingslån	1 600	2 000	2 300	2 700
INVESTERINGER SAMLA	91 130	60 850	33 950	23 100

FINANSIERING AV INVESTERINGER

FINANSIERING	2019	2020	2021	2022
Bruk av investeringslån	-10 230	-12 544	-230	-
Bruk av investeringslån (sjølvkost)	-39 250	-10 400	-3 000	-
Bruk av startlån (videreutlån)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Overført frå driftsbudsjettet	-2 000	-3 000	-4 000	-5 000
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-	-	-
Mottatte avdrag utlån	-1 600	-2 000	-2 300	-2 700
Statstilskudd	-	-	-	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 400	-4 400	-4 400	-4 400
Andre inntekter	-19 500	-15 000	-7 500	-5 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 150	-3 506	-2 520	-1 070
SUM FINANSIERING	-91 130	-60 850	-33 950	-28 170

